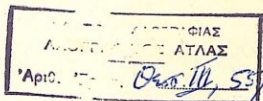

55'
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

15 Φεβρουαρίου / 15 Μαρτίου 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. 'Εξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... Κυπαρίσσης.
(παλαιότερον ὄνομα: Σουλέτσι), 'Επαρχίας... Λαρίσης,
Νομοῦ... Λαρίσης.
2. 'Ονοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Βασιλείου
Ν. Καλλιάρχου... ἐπάγγελμα Διδάσκαλος...
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις Κυπαρίσσης... Λαρίσης...
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... 6 μῆνες...
3. 'Απὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Σπυρίδων... Δημητρίου...
Παπαστερχίου...
ἡλικία... 75... ἐπὶ γραμματικαὶ γνώσεις... ἀπόφοιτος...
ἀκροατοῦ... τόπος καταγωγῆς... Κυπαρίσσης...
Λαρίσης...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ^{β)} ΑΘΗΝΩΝ

Α' α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προσωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; ... τὰ κτήματα... ἐπὶ... περιοχῆς
ἐκωρίζοντο... εἰς... δύο... νταίμενες... (κτήματα)... →
'Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; ... ἐνηλλάσσοντο... κατ'... ἔτος...
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ('Ελληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Πρὸ τοῦ 1870... ἀθῆνων... εἰς... ταύρους... γαί... →
- 3) 'Ο πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένην ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; ... ἐνηλλάσσ.... ὁ... πατήρ... διετηρεῖ... τὴν...
περιουσίαν... καὶ... μετὰ... τῶν... γάρμων... καὶ... →

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .. ἡσχοῦνται καὶ εἰς...

τά δύο (γεωργικὴν καὶ κτηνοτροφίαν).....

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; .. οἱ περισσότεροι καὶ.....

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ πρίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὀλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .. ἐργάζοντο οἱ αὐτῆμονες (περικεντρίδες) ὡς ἄτομα ἢ οἱ τσιφτσίδες μοιράζοντες τὴν ἐσοδείαν.....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) καρποχτοῖδες ταῖα ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; .. οἱ ἔχοντες ἐκτετατὴν.....

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα) ; οἱ εἶδος ἢ χρῆμα.....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ; ..

Ἐχρησιμοποιοῦντο... τρία εἶδη ἐργατῶν... εἰς διαφόρους ἐργασίας : α) οἱ ἐκταῖτοι διὰ →

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δροῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; οἱ γαιοκτημονες εἶπον... δούλους καὶ πτωχοὺς καὶ δούλους ξένους.....

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαγιν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... Μόνον οἱ τεχνῖται ἐδούλευον εἰς γειτονικά χωριά... οἱ ἄλλοι εἰς τὰ χωριά των.

β) Ἐπήγαγιν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... —... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πραγματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; .. ὡς τεχνῖται, ὑβίσται, χαλκιάδες κ.λπ.....

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζώϊκην κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῆς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;
 ? ἐλιπαίνοντο με... ζωϊκὴν κόπρον (αἰγοπροβάτων, βοῶν). Πολλοὶ με τὸ καύσιμο... τῆς καλαμῆς,

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... ἔγινε τοῦ 1952

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... τὸ σιδηροῦν ἄροτρον ἀπὸ τοῦ 1900 καὶ ἐντεύθεν... ἡ θριετική →

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Σιδηροῦν ἄροτρον μονόφτερο (ματσού). τὸ ἐπικρατοῦν ἀπὸ τὸ ἐμπόριον κατ' ἄρχας ἦτο ἐνδοχρῆστον καὶ ἁπλοῦς. ἡ ἐλλογικὴ κατασκευή.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου (φωτ. N° 1 καὶ 2)

1. Σταβάρι...	4. Στεῖνον...	7. Τάξος...	10. Κλειδακιές
2. Νύχιον...	5. Ὑψέτα...	8. Συρόμετρο...	11. Χειροσάβες
3. Φτερό...	6. Ρόδα...	9. Σταυρός...	

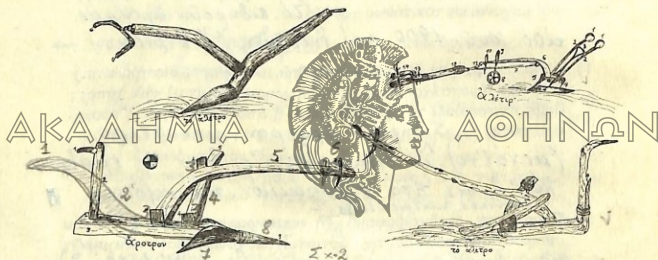
- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... τὸ 1946...
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... τὸ 1912-13...

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)...1912-13....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ*ἔτος 1912-13. (παρόμοια)*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *κατισκεύαζαν...ὡς...τῶν ἰδίων...τῶν χωρῶν...ἀπὸ...ξύλου...δρυός...*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>χειρολαίβα</i>	6. <i>πάσσαλοι</i>	11.
2. <i>κουκτούρι</i>	7. <i>παράβολα</i>	12.
3. <i>σφῆνες</i>	8. <i>ὑνί</i>	13.
4. <i>παίδη</i>	9.	14.
5. <i>καβάρι</i>	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

4) Τὸ ὑνί. Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὄλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν· δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετωδῶν. — Ἰχθυογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἡ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

Ἰ. ὕνι. τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο. μίας...
μορφῆς δι' ὅλων τῶν τύπων τῶν χωραφιδῶν
(ὄρα. φω. Ν. 3)

5) Ποιον το σχήμα της σπάθης του άρσενου;... είχε τό...

6) ἦτο (ἡ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... *Εκ ξύλου*

7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πλάστιγγα, κ.λπ.)

...το αρνάρει. καί το ψευζάρει. (ευαγγελίζο)...

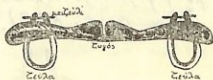
8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Διὰ τῶν ζῴων ἄροτρον... →*

β) Ἐκρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ... *Ἐκρησιμοποιοῦντο... δύο ζῶα...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Ὁ ζυγός... ἐκρησιμοποιεῖτο... μόνον ἐπὶ βάδια.*

Ὁ ζυγός ἐστὶν αὐτὸ ἐξ ὡς ἀπὸ τοῦ ὅπου δύνανται ἀφαιρῆσαι ἀπὸ τοῦ ὄργου...

Ζεύλα

Ζεύλα

Σ. 6

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λαυριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεύλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

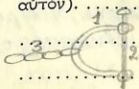
Φωτογραφία Νο 4

ΑΘΗΝΩΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν).

1. Θηλιά

Εἰς τὸ βιδιόφρον ἄρο-

2. Σουμπᾶς

τρον... ἐκρησιμοποιεῖ-

3. Αἰχμολίδα

οὔσαν τὴν θηλιά (ὄρα 6x)

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Ὁ ζῴων... ἐκρησιμοποιεῖται... ὄργωμα... δι' ἑνὸς ζώου...

[illegible]

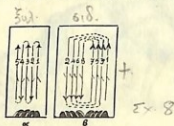
α) Ποίος ὥργωνε παλαιότερον" (ἢ σήμερον). 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος). 2) γυναίκα. 3) ὑπηρετὴς. Σημειώσατε ποῖα καὶ ἀχρὸν... ἢ... ὁ... ἰδιοκτήτης... καὶ ὑπηρετὴς (παράκλησις).....

- 7 -

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα (α);

Ἰά. ὄργωμα... μέ. το. ζύλινακ. ἄροτρον. ἐγί-
νετο... μέ. αὐλακίαις. ἀναιχιδνεις. κατ'εὐθείαν →

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορές ἢ σποριές, ντάμιες, σιασίες, μεσδράδες κ.λ.π.) ; Ἡ ἑπαρά. καὶ το. ὄργωμα. καὶ ἀγροῦ.....
ἐγίνετο... εἰς. λωρίδας... εἰς. ἑπαρίαις... εἰς. ὁπαῖες.
μετροῦσαν... μέ. βήματα.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μέ αὐλακίαν ;

Ἐχωρίζετο... μέ. αὐλακία.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον, μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; ... εἰς. τὸν... τόπον... μας... ἐγίνετο... πάντοτε.
μέ. ἄροτρον.....

- 7) Ποιοὶ τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὕνι : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

... το. ὄργωμα... ἐγίνετο... καθέτως.....

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα, αὐτὰ π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Παλαιότερα... ἐγίνοντο...

3. ὀργώματα... Ἐνὰ τὸ Φεβρουάριον, τὸ Ἀπρίλιον
δευτερο... τὸν Ἀπρίλιον μετὰ Μάϊον, τὸ Διόσκειον
καὶ τρίτον τὸν Σεπτέμβριον, τὸ Ἐπιδάφνειον
Αὐτὰ ἐγίνονταν εἰς δύο χωράφια... ἐπρόφθανεν →

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Ὁρμύνοντο ὁ ἀγρὸς μία φορά καὶ κατόπιν ἡ
ἐποχή... ἐγίνοντο μετὰ ταῦτα...

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ σπαρτὸν πρὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
τὸ χωράφι... ἀφ' ἧν... ἀσφαρτο... ἐδί... ἐν... →

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν, κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ἤμερον... γίνεται... ἐν... ὄργωμα →

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; Παλαιότερον
ἐχρησιμοποιεῖτο... ὁ... ἐφοροτρονβαῖς... ὕψος
δμεένος... εἰδικῶς... διὰ τὴν σποράν...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδᾶρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψοειδῇ σιδηρᾷν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; διά τὸ μαδάρισμα

τοῦ ἀρότρου... κατά τὸ ὄργωμα. ἐκρηκίμα...
δοεῖτο... ἐλλειψοειδὲς... σιδηρά... ράβδος... το...
σθετευμένη... εἰς τὸ ἐν ἄκρον... τῆς βουκέντρας →

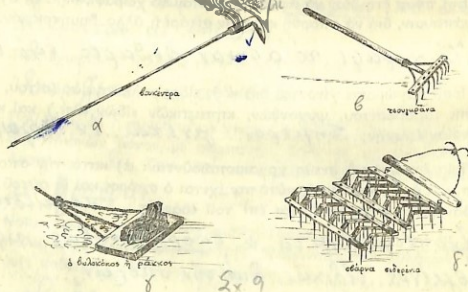
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); μέτὰ τὴν ἐποράν... γίνεται τὸ

εὐθάρκισμα... μέτρη... εὐθάρκων (δρα. φα. N°12). →
ἢ τὸ πολυῦνον (φ. N° 27528)

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἔχρηται, καὶ ποιεῖτο... διὰ τὰ σκαλίσματα... τοῦ...
ἀγροῦ... ἢ τοῦ κήπου... τοῦ... ἢ τῶν ἀγρῶν, ἢ τῶν ἀγρῶν...
καὶ... ἢ ἐκείνων... (ὅροι... φων. Ν. 13 & 14)...

ΚΑΛΟΜΕΡΟΣ

2000

 $\Sigma x = 10$

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν.
 εἰς τὸ ὄργωμα καὶ τὴν ἐπαράν. δέν. βοηθοὺς
 αὐαίεις

- 7) Ποια χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ραν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἶδους. Ἰ.ε.ν. ἡν. ὁσπρίων. Σεπτέριοντα Μάρτιον
Μαρινὰ καὶ ρεβύδια... Ἐσθέρωντα... ἐν χωράφια
καὶ ὁποῖα ἐγένοντο... ἑρπύλλει, διότι...

- 8) Ποια χωράφια έκλλιεργούντο (ή καλλιεργούνταν) δια τροφάς των ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ... *Η... καλλιέργεια δια ζωοτροφών... έγινετο εις τα... εύφορά-ετρα... χωράφια... και εν τήν νάματα... της...*

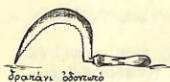
- 9) Πώς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων; ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ, πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. ~~Δὲν~~... παρμεύονταν... ζωήματα.

Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ... τὰ δημητριακὰ
ἐθερίζοντο ... μέ τὸν ῥέλεμα ... καὶ τὸ ὄδοντὸν τὸ
δρεπάνι ... (ἀραι. φωτ. Ν. 1.5.5.16). Ἀρχότατα (1912)
ἐμφανίσθηκε ... ἡ θερίζουσα μηχανή (φωτ. Ν. 1.7).

δρεπάνι ὄδοντῶ

Σχ. 11

δρεπάνι
μέ κόψη

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
 ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
 σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
 (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν
 ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). τὰ χόρτα →

κόσσα

Σχ. 12

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργα-
 λείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν) Ἡ λεπίς
τοῦ δρεπανιοῦ ... ἦτο ὀδοντωτή ... ἦτο δὲ ῥέλεμος
καὶ ἦτο κοινὸν ... ἦτο ὁμαλὴ.....
- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του; (σχεδιάσατε ἢ φωτο-
 γραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....
 ἦτο κοινὸν ... ἐκ ξύλου
κοινὸν.....

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) .. ἐίδικοί. τεχνίται., οἱ διδερᾶδες.....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μετὰ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) Τὰ δημητριακά. με. ἐργαλεῖα. ἢ τὰ δ. κ.ἄ. ἐξερριζώματα. με. τὰ χεῖρα.....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μετὰ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον, ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. Ἐθερίζοντο. εἰς. ὕψος. 20.-30. ἐκ. ἀκαλόχως. τῶν. ὕψους. τῶν. δημητριακῶν.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μετὰ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχίς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι ρίθις θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; Τὰ δράγματα. τὰ. ἐλεγοντο. χερίδες. τὰ. τοποθετοῦσαν. οἱ. ἴδιοι. οἱ. θερίζοντες, περὶ μένουσιν. κορυφάδες., εἰ.....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλὰὶ τῶν σταχῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) Οἱ. χερίδες. ἐτοποθετοῦντο. 4.-5. μαζί. με. τὰς. χε. φασίς. τῶν. σταχυῶν. πρὸς. τὴν. αὐτὴν. κατεύθυνσιν.

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ξέν. είχαν. ἰδιαίτεράν. ἀνομασίαν...

γ. Οἱ θερίσται.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερίσται, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ; Ξυγῆθως... ἐθέ-
ριζαν... ἄνδρες... ἔαχνημάτιζαν... ἀρεῖδες. 12
ἀνδρῶν... τὰ ραδιουργία... ἔπειδή... ξέν.
ἐπαρκούσαν... οἱ ἐκτάπιοι... ἔρρισταί... →

2) Πῶς ἡμεῖοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπήν (ἐκκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρήμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίες καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ἀνομασιολογίαν). ἤμερομίσθιον... με...
ἡμερομίσθιον... εἰς... χρήμα... (5-6... δραχμ)...
ἀρχαῖον... δέ... 50... δραχμαί... ἡμερομίσθιον...
... εἰς... τὰ... ἡμερομίσθιον... θυμωδερτζαμ...
... ὅτι... καὶ... τὰ... φαγητὰν... ἤσαν... →

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερον τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; Ο. θεριστῆς...
(κουγιαλ. κατὰ τὸν... θερισμόν... ἔφερεν...
... εἰς... τῆς... ἀριστερᾶς... χεῖρα... ξύλιον...
... ἀνδρικέμενον, τὴν παλαμαριάν, ...
(ἔρα... φῶς... Ν. 18)... παλαμαρία... →

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐφρόναινον... ἀρχίσουν... τὸν... θερισμόν
ὅπως... καὶ... καὶ... ἄλλην... ἐργασίαν... →

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμόν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. Ἐτραγουδοῦσαν
κατὰ... τὸν... θερισμόν... ἄχι... σχετικὰ... τρα-
γούδια... ἄλλὰ... συνήθως... κλέψιμα... →

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάδαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον τὴν... τελευταίαν... ἡμέραν... τοῦ... θε-
ρισμοῦ... καὶ... εἰς... τὸν... τελευταῖον... ἀπὸν
ἀφῆκαν... ἀθήριστον... κυκλικόν... τεμαχισ-
τό... ὁποιον... κατόπιν... ἐθήρισον... ὅλοι... μαζί
οἱ... κομμάδες... ἐπὶ... ἀναμενόμενοι... τὴν
... μέγαν... δράκας, δράκας... εἰς... δταν... →

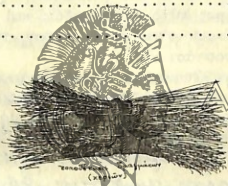
δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... Τὸ... δεμάτιασμα
ἐγένετο... ἀμέσως... μετὰ... τὸν... θερισμόν
... ἀπὸ... ταί... 12... ἡμέρας... τοῦ... μηνουργιμοῦ
... οἱ... 4... ἐδεμάτιαζον... →

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· με κοινὰ σχοινία, με σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

...Ὑποβ. βελίδα 13 ἀρ. ἐρωτ. 3.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

Τὰ...δεμάτια...μετὰ τὸ δέσιμον...τὰ...σχηκόν
...τραπέ...ὁ...ἰδιοκτήτης...ἢ...ἄλλος...ἐργάτης
εἰς...δημηγιές...τὰ...τσιρένια...τὰ...τσι-
ρένια...ἤσαν...αὐτοκράτια...ὁ...αὐτοκράτης →

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς.....

.....*ἔν... ἑξαμνηροῦντα... ἄρην... ἐλμέγει...*
.....*ὑδα. τας...*.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεωμῆλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, ρίκον); Ἐὰν καὶ περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ. *ἦν... ἔν... ἑξ... ἑξαμνηροῦσαν... ἄρην... ἑλμέγει... ὑδα. τας...*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.). *ἔν... ἑξ... ἑξαμνηροῦσαν... ἄρην... ἑλμέγει... ὑδα. τας...*
(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....
ἔν... ἑξ... ἑξαμνηροῦσαν... ἄρην... ἑλμέγει... ὑδα. τας...

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ..*ἐπεφύετο δὲ τὸν... ἐπὶ... ἐρῶ...*
ἐπὶ... 1...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δερματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

*κατ' ἀρχάς... ἐμεφένοντο... τὰ δερμάτια...
 εἰς... τὸ χωράφι... σ.έ... τσιρένια... Μετὰ
 τὸ πέρας... τοῦ... δερματισμοῦ... μετεφέροντο
 με... εἰς... κτήνη... ἢ... με... κάρρο... →*

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δερμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σῶρον; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; *δηλ.*

*κιά... γικόταν... σ.έ... ἀκῆρα... ἀναρραζήζε...
 ἀνὰ... δὸν... καὶ... με... αἰς... κεραιαῖς... →*

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλώνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλώνι;

Ἀνέκαθεν... ὑπῆρχεν... ἑλάνι... →

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ... *Παραναστερα... εἰς... ἐπὶ... αὐλὴν*

*ἐπὶ... αἰνίας... Ἀρχό... (1910)...
 ἐξῆλθεν... τοῦ... χωρίου... εἰς... ὑψηλὴν... →*

- 5) Τὸ ἄλωνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. μὲ ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

τὸ... ἀλὼνι... ἀνήκει... εἰς... μίαν... μόνον...
οἰκογένειαν... ..

- 6) Ἀπὸ πότε ἄρχεται τὸ ἄλωνισμα καὶ πότε λήγει ; ... Ἀρχίζει
ἀρχαίς... τοῦ... μένει... τοῦ... ἰδίου μηνός.

- 7) Εἶδη ἄλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον
ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... εἰς... τὸν... τοῦ... μου,
ἐν... χρόνῳ... ὑποῖτο... μένει... τὸ... χωμα-
τόλωνα... εἰς... κικληθὲν... ἐκ... ..

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνι ἐκάστου ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). ὅταν... ἐτερεύει... ὁ... ἀλωνισμός...

τὸ... ἀλὼνι... ἐοικρῶνεται... μέ... ἄχυρον... διὰ...
καὶ... ἀποφύεται... καὶ... φῦλλον... ἀμικθῶν
καὶ... κόρην... ὡς... καὶ... διὰ... καὶ... προφυλάσ... →

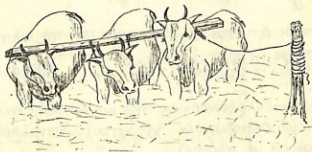
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἄλωνιου καὶ ἡ ἐναρξίς τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... ἐν... ὑποῖτο
ὡς... μένει... ἡμέρα... καὶ... ὥρα... ἀλλά...

ἀποφύεται... ἢ... ἐκ... ἀμικθῶν... ἐξέστην
(ἀποτέρας) καὶ κατασκευὴν...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἄλωνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Η. τοιοῦτο. θέ. τῆς. σ. ι. ... εὐ. ν. ... δε. μι. α. τ. ι. ν. ... ἐ. χ. ι. ...
ν. ε. το. ... κυ. ν. η. κ. ι. ν. ... α. θ. α. ... τ. ῆ. ν. ... πε. ρ. ι. φ. ε. ...
ρ. ε. ι. α. κ. ... εὐ. ν. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ... κα. ι. ... μ. ε. ... τ. α. ... →

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦσας ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

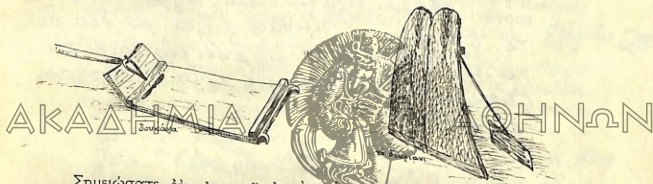
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου ξύλινος στύλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος σπηγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῦ εἰς τὰς ἀλῶνας ἐξαρτῶνται σχοινία, ὥς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶων, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

το. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ... ἔ. ρ. κ. ι. φ. ... μ. ε. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ...
ζῶ. ν. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ... δι. α. ... τ. ῆ. ν. ... κα. ι. ...
α. θ. α. ... τ. ῆ. ν. ... εὐ. ν. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ... ἀ. λ. ω. ν. ι. σ. μ. ...
μ. ε. ... τ. ῆ. ν. ... κα. ι. ... μ. ε. ... τ. α. ... →

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλώνο-στύλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειάς, αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στύλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώνιου. Τὰ ἀλώνιζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὰς περὶ τὸν λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Ἰπποκρίτης*
ἐχρησιμοποίησε το... ὁ... Ἰπποκρίτης... καὶ...
συνήθως... ἀπὸ... ἐκείνου... ποὺ... ἔχον... ποσά...
δεμένα... καὶ... ἀντιφροντα... ἡδὴ... (ἄλλα)......
περιφέροντο... συνδεδεμένα... εἰς... σφαίραν... →

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἁλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἁλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζῶων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἁλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἁλωνισμόν των.

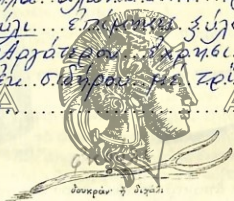
Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἁλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἐλawnίζοντο (ἢ ἁλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἁλωνιστικὸν μηχανήμα ; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἥλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῶων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων ;

ἢ διὰ τῶν... ζευγνυομένων... ἀπολαύσειν ὁ...
ἁλωνισμός... μετὰ τὴν... ἀδουκάνη (δρα...
φωτ. Νῆ 19 & 20). Αὕτη... ἢ το... χονδρὴ
ἐπιμήκης... σανὶ... 1,50... μέτρου περίπου
ἀποτελειμένη... ἐκ... τεμαχίων... προσ- →

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .. τὸ σπρώ-
αιμεο... τῶν δεξαμενῶν... ἀρχίζε... τὴν 3^{ην}.....
κυκτερενὴν... ὥραν... καὶ... ὁ... ἀλωνισμός...
ἀπολαύσας... τὴν... 4^{ην}... πρωϊνὴν... τὴν 4^{ην}...
ἀπολαύσας... διενόπτειτο... διὰ... ἀρχί-
ση... τὸ... λίχνισμα... ἔχει... 6^{ην}... μ.μ. ἡμερῶν...
δωτ... ἐγένετο... τὸ... δερμόνισμα... καὶ... ἀλωνισμα

- 12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινὰς τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δογκράν κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): Ἄλλα... ἀλωνιστικὰ... ἐργαλεῖα... ἦσαν.

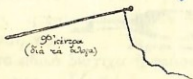
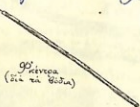
τὸ... ῥ'κουζι... ἐπικρατὶς... ξύλον... μέ... δύο... δι-
χάλε... ἀρχαῖον... ἀλωνισματικὸν...
ῥ'κουζι... ἐν... ὀδοντῶν... μέ... τρεῖς... ἢ... τέσσαρα...
διχάλια...

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχους ; .. Μέ... τὸ... ῥ'κουζι... ὁ γεωργός...
ἐρριπτεν... τοὺς... ἀνόπου... στάχους... ἐν... τὴν...
ἀδονιδιαν... καὶ... ἐξήρπεν... τοὺς... ἐκφωμένους
στάχους.

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχό-
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).
Διὰ... τὴν... ὁδηγεῖν... καὶ... κτύπημα... τῶν... ζώων...
ἦτο... ἐν... χρήσει... διὰ... μὲν... τὰ... βόδια...

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν. *Ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς στρώματος... δὲν... εἶχε... ὁδὸν... ἀνορεα. Ἐξήντα... ἀπλῶμα... ἔβρωμα... Ἡλωνίζετο... ἕνα →*

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὴν ἀποχωρισθῆναι τὰ ἀχυρά ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
 ὁ ὠρός... τῶν... ἀλωνισθέντων... ὁ στάχυς... ἐξήρτο τῶν...
- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνιστοὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμοῦδες, δηλ. τσοπάνηδες, καλούμενοὶ ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχαν βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν...
 ὁ ἴδιος... ὁ γεωργός... μὲ ἰδικὰ του ζῶα... ὁ βόδι... ὁ δρόμος... ὁ ἀχυρὰ καὶ εἶχαν βόδια... διὰ τὸν... τσοπανιαν... ἐπεμενο... ὁ ἀγωνιάτης... οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο... →
- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲ ζῶα καὶ μὲ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ κόπανον) ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).
 ὁ λόγος... τῶν... μετριάτων... ὁ ἀχυρὰ καὶ εἶχαν βόδια... διὰ τὸν... τσοπανιαν... ἐπεμενο... ὁ ἀγωνιάτης... οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο... →
- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο·
 διὰ τὸ... κατεσκευάζετο... ὁ ἀχυρὰ καὶ εἶχαν βόδια... διὰ τὸν... τσοπανιαν... ἐπεμενο... ὁ ἀγωνιάτης... οἱ ὁποῖοι ἤρχοντο... →

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλὴν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάγου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.)... *Τὰ κοπάνιστρα... ἐχί-
κετο... εἰς τὴν... αὐλὴν... τοῦ σπιτιοῦ... →*

κόπανοι στρογγυλοὶ

ξύλο καμπύλο διὰ τὸ κοπάνισμα
μικροῦ ἀμφοῦ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν; ... *Τὰ κοπάνιστρα... ἐχίκετο...
ἐν τῇ... μελῶν... τῆς οἰκογενείας... τῶν
ἀερκεντέδων... κατ' ὅσον... ἢ... βυλρεχθεῖσα
ὡς ὅτι... ἦτο... ρεβιθῶν...*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

Οἱ ἐτάχυν... διὰ τὸ κοπάνισμα... ἐτραγου-
δεύοντο... ἐπὶ τοῦ ἑδάφους... καὶ τὸ κο-
πάνισμα... ἀφ' ἑαυτοῦ... μόνον... εἰς τὸν...
χωρισμόν... τοῦ καρποῦ...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ ἰδιότυχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; Ν.Ο.Χ.ι.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπισημειώθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ἀλωνιστικῆς μηχανῆς... τὸ πρῶτον ἐγίνε...
β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... Οἱ... ἀλωνισμένοι... στάχες
ἐτοιμαῖ... διὰ... λίχνισμα... ἐλέγοντο... ἐτραῶμα...
τὸ ἐτραῶμα... ἐμαρύνετο... εἰς... ἐωρόν... μέ... μίαν...
ἐβάρυναν... ζύζην... τὴν... ἀποία... ἐσυρεν...
ἐν... ἀπορόν... εἶκεν... ἐχῆμα... ὄρεσθ... παραχρησθήμενος...

τοῦ δικριανίου (Ἐ. Αἰτωλίας)

τοῦ δικριανίου (Ἐ. Αἰτωλίας)

τοῦ δικριανίου (Ἐ. Αἰτωλίας)

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στοργγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίστη τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τὶ ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.. κατόπιν.. ὅσα..

ὑπερέβητο.. ἀπὸ.. τὸ ἐτρώμα.. τὸ ἐρεάφνον.. μέ..
χειρεμένησαν.. ἐργαζέων.. τῆν.. παλαιά.. τῶσαν..
(ἄρα.. φῶς.. Ν.: 24).. ὁ ἐχηματισμένος.. εὐρός
ἔχεν.. ἐχῆμα.. ἐτίμηκει.. 5-6 μ.. καὶ... →

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς, λέγεται τοῦτο ;
φτυᾶρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.. τὸ ἀνέμισμα.. ἐγί-
νετο.. μέ.. τὸ.. καρπορόϊ.. καὶ.. κατόπιν..
ἀφ' αὐτοῦ.. ἐφρευγε.. τὸ.. ἀχυρο.. καὶ.. ἔμενε.. ὁ.. →

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνῶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
ἔλιχνούσεν.. ἄνδρας.. ἢ.. γυναῖκα.. (ἰδίαι.. τῆ.. τε)..
.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἀλῶ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;
τὰ.. χονδρὰ.. τεμάχια.. τῶν.. σταχύων.. ἐξέ-
χοντα.. κατ' αὐτὰ.. ἔχοντα.. δέ.. ἀπὸ..
τῶν.. κορυφῶν.. μέ.. μέλα.. κορυφῶν.. ἐκαστοῦ
κορυφῶν.. ἀπομαρτυμένη.. τῆ.. ἐργασίας.. →

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖς τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλῶ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἀλῶνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο. Ἀρου... ἐτελείωνεν... ὁ ἀγρονομός...
 ἀρου... τῶν σταχυῶν... ἀγορευθῆσεν... ὁ ἀγρο-
 νομικός... τῶν κατείαρου... ἀπ' ἐνδεῶς... εἰς...
 τὸ ἀλώνι... διὰ τῆς ἀδουκάνης... χωρὶς... καὶ...
 προηρηθῇ... τοιοῦτος... τὸ ἀλώνι... τοῦτο →

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;
 Ἀρου... διὰ τοῦ λιχνίσματος... ἀποχωρισθῶν...
 τὰ ἄχυρα... ἡ διαλογή... τοῦ καρποῦ... γίνεται
 μετ' τὸ δερμόνι... (βλ. βιβλ. Ν. 16)..... →

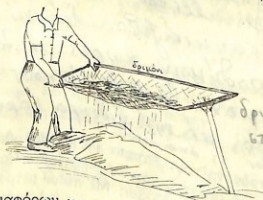
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

κόσκινο σιλικό δερμάτινο

κόσκινο ἢ ἀπυλός

δερμόνι
 ἢ ἄλλο

νων μετ' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετ' τὸ κόσκινο τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερώς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἀχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

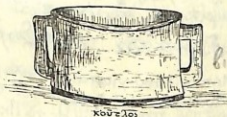
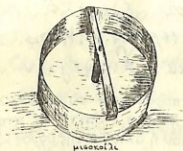
Προηγουμένως... ὄρεω... ἐγένετο τὰ... χά...
 ἰομα... ὑπὸ... ἡλικίας... διὰ... σαράδρου...
 ...χόρτου... ἀπὸ... τὴν... βέργαν... τοῦ... καρ-
 ...που... ἐλάμβαναν... ποδότητά... ἔιναν... δι...
 ...ἐκός... δοχείου... τοῦ... μάγου... καὶ... ἐρρίπτετο →

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ; ὁ δερμόνιομα... καρ-
 πός... ἐκχηματίζεται εἰς σωρόν... μέ τὸ... ζυγό-
 φτυαρο... χαράσσεται... ἐπὶ τοῦ σωροῦ...
 ...ἐναι... μεγάλος... σταυρός... μέ τὸ... φτυάρι
 καὶ... καταπιν... ἐμπηγνύται... εὐθὺς... κορυφῇ... τοῦ
 σωροῦ... τὸ... καρποφόρον... καὶ... τὸ... ζυγόφτυαρο.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. Ἄλλε... τὸ δερμόνιομα... δ...
 καρπός... ἐσταμικαίφτε... διὰ... νὰ... μεταφερθῇ...
 ...εἰς... τὴν... ἀπαθήμην, χωρίς... τὰ... ζυγοανδήση...
 ἄλλοι... ἐθίμην... εἰς τοὺς... βάκκους... δ... καρπός...
 ...ἐσταποδεῖται... μέ... τὴν... βιδούρα... (δρα. φαν. Ν. 26).
 χωρητικότητος 11 ἐκάδων.

- γ'. 1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις όκάδας, εις κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας). *Η. φορολογία*
(δευὰτη)... *κατεβάχμετο*... *ἀμέξως*... *εἰς τὰ ἀλώνι*.
Η. φορολογία... *αὐτῇ*... *ἐπεβάχμετο*... *ὑπὸ τὰς*
κράταις... (1926)... *ταῦτα*... *ἐγένετο*... *εἰς*... *ἀριεμένον* →

βιδούρα

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἀλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρᾷ παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε τῶν ἰχνογραφημάτων ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν) *Εἰς τὸ ἀλώνι*... *κατεβάχμετο*...
ἀκόμη... *τὸ παπαδιάτικο*... *μετόρι*... *τὸ ἀνδρόγυνον*... *τὸ ἀγροφυλακιάτικο*...
τὸ χαρμιάτικο... *τὸν*... *βιδούρα*... *ἀναγόμεναι*... *τῆς*... *κυμνωρίας*... →

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
κῶν ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κῶς συνηθείας) *Εἰς τὸν*... *ἀποθήκη*... *ἀποθηκεύετο*... *εἰς*...
ἐρρίχνετο... *χῦμα*... *ματῶν*... *τῶν*... *βιταρι*

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγένετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; Ὡς ἄχυρον ἀποδιηκύνετο .
 εἰς τὸν ἄχυρῶνα ., τὸ ντάμ . Μετεφένετο
 ἐκεῖ . μέ . τήν . κταγίαν . ἢ ἀρχότερον .

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ὁλώνισμα ; . . .

Ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου ἐγένετο . . . κατ' ἀρχὴν . . . πρὶν τοῦ ἀλωνισμοῦ . . . Ἀπὸ τὰ
 δεμάτια . . . τῆς δημοτικῆς διαλογῆς . . .

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; . .

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; . . .

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ἀναμματα φωτιᾶς γίνονται κατὰ τὴν
 Κυριακὴν τοῦ Ἀποκριῶ . . .

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; . . .

Αὕτη ἀνάπτεται εἰς τὸ κέντρον ἐκείνης
 τοῦτον τοῦ ἐκείνου . . . ἐκείνου . . . ἢ τοῦ . . .

- 2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Δέν είχε ιδιαίτερο όνομα.

- β'. 1) Ποιοι ανάπτουν την πυράν· παιδιά, ηλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ; ...

τὴν πυρὰν ἀνάπτουν παῖδιά ἢ ἡγ-
νωμένοι.

- 2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος; . . .

τά... διαδία... από... διάφορες... το ποδεσίες...
πλησίον του χωριού.....

- 3) Πώς γίνεται η συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

...Τὰ ἔδωκαν... μέ' ἕνα... ἔχουν... ἕνα... ἄρμα
καὶ τὰ μετέφεραν... περὶ σότρες...
φορὲς... ἐπὶ τὴν πρῶτην...

AKAΔHMA

ΑΘΗΝΩΝ

- γ'. Ποιαι απ' αυτην θειαι εις καθε τοπον δια καθε πυραν ;

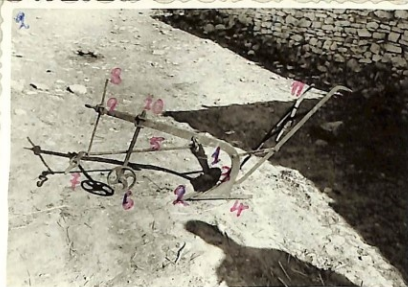
- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξόρκια, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικά κείμενα. *Αἱ. σιν. 3.*

καταρχήν τα σχετικά με το θέμα της ευημερίας του πολίτη, ο οποίος, ούτως ή άλλως, θα πρέπει να είναι ο κεντρικός άξονας της πολιτικής.

Χαράς και τραγούδι... η ψυχή... η ζωή... η φωτιά... Νά... ένα τραγούδι... ζουν... έναν τον όρτο... έβαντες... μάθονταν... στρωσαν και ήπιαν... Πιθήματα, χοροί γύρω από την πυράν... (π)

- 2) Πηδήματα, χοροί γύρω από την πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

Οι μεγάλοι... έχορευον... καὶ τὰ παιδιά
παῖδαν... τὴν... φωτὰ...

Σιδυρών όργανα
 1. Λαβήρι, 2. ΰνι,
 3. Γερό, 4. Σέρων,
 5. Ψίβαρα, 6. Ρόδα,
 7. Γάντζος, 8. ΰγιόμαρο,
 9. Σταυρός, 10. Κλέ-
 βωσις, 11. Χερσίδαβες.

Σιδυρών όργανα.
 2. ΰνι, 3. Γερόν

ΑΘΗΝΩΝ

ΰνι Γάντζος από-
 ρον. -

1. Τζυγός,
2. Τζώτες,
3. Γεωργός.

1. ιτακαρία ή
μαστίγι
2. κατίστρο
3. βία (μωβία)
4. λαπαρία
5. νότια
6. σαρμά
7. λυλά
8. σαρμά

1. μωβία,
2. ιτακαρία με
μαστίγια (σαρ-
μά)
3. μαστίγια.

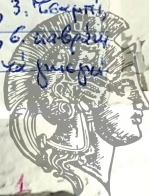

1. Γαυραπιά
2. αὐτιά Γαυραπιάς.

1. Γαυραπιά, 2. αὐτιά, 3. Γαυραπιά,
4. Γαυραπιά, 5. αὐτιά, 6. Γαυραπιά,
7. αὐτιά (ἐκέρχεται καὶ γινέται)

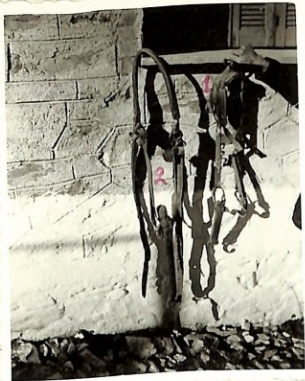
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

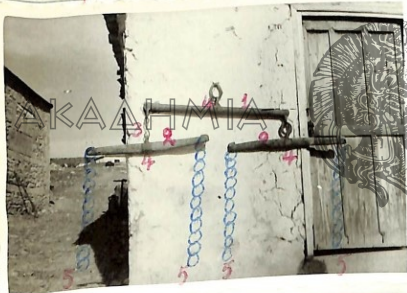
ΑΘΗΝΩΝ

1. προσκυφάει.

1. Ουαρσίν, 2. ούγιβέλλα.

1. μεγάλος σάβλαγας,
2. μικρός σάβλαγας,
3. ούαρσίνια,
4. ούγιβέλλα,
5. τράβηξ.

1. Ζωάρσιν μίχρ
2. Ζωοεβάρτα
3. Ζωάρτα Ζόγιμ

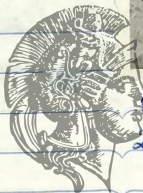

1. ωαρυτό 3' Γιεργί.

2. Γυμνασία

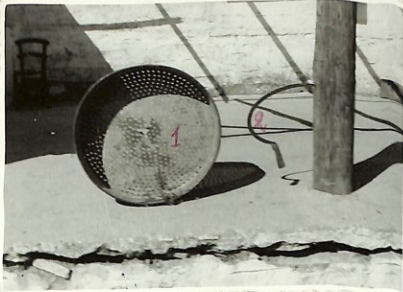
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

3. Ιαλίσκος

2. χέρι.

ΙΟΗΝΩΝ

1. δερκόνι,
2. δρεσόνι.

Οερτοσάνι μηχανή

Η μηχανή.

Η αδοκίδα (επίσημο όνομα)

1. μαριδοί (δύο τὰ ἑξῆς)
2. νουζίτσα (δύο δέξια τ' ἀριστερά)

Τὰ μαριδοί εἰς τὰ ἐν ἑκαστῇ
δὲξερῇ αὐτῇ ξυμπεροκαίλωνται
εἰς τὸ ἄλλο τὸν νουζίτσα διὰ
τὴν καθιέρωσιν τὰ ἄλλα.

Τὸ πρῶτον πρῶτον
πὲρ ὀδοντωτοῦ τροχῶν
LANZ.

1. Ξυλόβγαρο,
2. καρποδοί,
3. δίχαλο ή άκροδοί,
4. δίχαλα.

Η παραδοίκα →

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Σε αυτό.

4. Βιδούρα, -

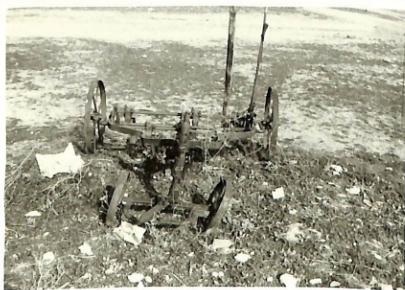

1. Ήρσο Γαργάρο
βελ' σόου.

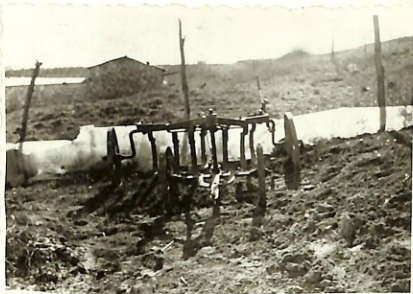
2. Ήρσο Γα-
ργάρο βελ' σόου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ήρσο Γαργάρο.

Παλιόρο.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

Σελίς 1, ερώτ. 1: Τό ένα τμήμα έπερνον, ενώ τό άλλον έμενε πρὸς ανάπαυειν καί ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς λιβάδι. Κατ' ἑτος οἱ ντάγκες ἐνυλλάσσοντο.

Σελίς 1 ερώτ. 2: οὐτήμονας, "Εὐτοτε ἡγοράσθησαν ὑπὸ τῶν κα-
τοίκων (ιδιούτητα). Ὑπῆρχον δύο Ἕλληνες γαιοκτήμονες.

Σελίς 1 ερώτ. 3: τέκνων, διένειμεν δέ ταύτην ἐξ ἴσου εἰς τὰ ἄρρενα τέκνα, μετὰ τὸν θάνατόν του.

Σελίς 2 ερώτ. 4: ὀρισμένον χρονιὸν διάστημα μέχρι πέρας τῆς ἐργασίας (ἔρριμος - ἀλώνισμα - ἀμπέλια), ποὺ ἀρμύβονταν μέ ἡμε-
ρομίσθιον, ἐννῆδω 3-5 δρχ. β) Οἱ μνηστῆες. Πολλοὶ ἰδιούτητα
προσελῆκοντες ἐρχάται διὰ ὀρισμένου μῆναι καί ἡμύβοντο με-
γαλῶς. (ἐξ οὗ καὶ μνηστῆες) καὶ ἰδιούτητα μέ πολλὰ κτήματα καί
ἀγροκτην ἀμπελῆα ἐχρησιμοποιῶντες ἐρχάται δι' ἑξ ἑτοῦ καὶ κα-
τοικῶνται παραικίους. Οὗτοι ἡμύβοντο εἰς εἶδος, 60 στα-
μπόλια εἴτου ἐτησίως. Οἱ ἐρχάται, διὰ τὸ ἔρριμα ἐννῆδω, ἦσαν
ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξένοι κυρκοῦχοι ἐκ Ν. Κορίνθου κ.α.
ἀνομαζόμενοι γαιοκτοῦδες.

Σελίς 3 ερώτ. 5: μηχανὴ ὡς καὶ ἡ ἐλαιωτική τοῦ ἔτος 1912-13

Σελίς 6 ερώτ. 8α. ἐχρησιμοποιοῦντο 2 βόδια, ἐνῶ διὰ τὸ εἰδηροῦν
ἄροτρον 2 βόδια ἢ 2 ἄλογα.

Σελίς 6 ερώτ. 11: εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον ἐχρησιμοποι-
οῦντο 2 πάσσαλοι προεξημεσμένοι ἐπὶ σταβάρι τοῦ
ἀρότρου. Ἰσὺ ἐδένετο ἐπὶ μέσον τοῦ ξύλου δι' ἐνὸς κονδρὸν
ἐμάντος δερματίνου, ὃ ὁποῖος εἶχετο λουρί.

Σελίς 7 ερώτ. 8) 1: κραχήλου τῶν δύο ξύλων, οὕτως ὥστε οἱ
δύο ξύλεις νὰ πλαισιῶνουν τὸν κραχήλον καί κατόπιν ἐδένοντο
μέ τῶς ξυτῆρας, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀπὸ ἐχοινί. Πίσω ἀπὸ τὰ
βόδια ἔβαζαν τὸ ἄροτρον, ὥστε καὶ σταβάρι νὰ βράνη ἐπὶ

μέσον του ζυγού. Έκεί εδένετο σταθερά με έναν κορφο
ιμενίτα, τό λουρί (από δέρμα βοδιού ή παμήλας). Το ζυγούρι
ήτο έτοιμο για όρρωμα..

Ξελίς 7 έρώτ. 2: διαφορά ότι εδώ ζεινινοῦσε μία αλυσίδα
από τόν γάτσο τής τοιβέτας του σιδηρού άρότρου και πατέ-
λην εις τήν δηλιάν του ζυγού (βελ. 6 έρώτ. 14). Το άροτρον ήτο
εταθερά προσδεδεμένον εις τόν ζυγόν και τά βόδια έτοιμα
διά να τό εύρουν. Τίς περισσότερες όκως φορές, τό σιδηρόν
άροτρον έυρον δύο άρχα. Έδώ διέφερεν πολύ τό ζυγίσιμον.

Κατ' αρχάς έπρεπε, ^{πέν} ζεινιθόναι για τό χωράφι, να τοποθε-
τήσουν επί των ζώων τά χάμουρα (όρα φωτ. Ν° 5).

Επί τής κεφαλής του ζώου έβαζαν τήν μεγαλαριά ή τό
μωαχίικι (φωτ. Ν° 6). Τήν μεγαλαριά ή οποία έφερε δύο παρω-
δίδες (ματόφυλλα), εδένετο το ματρίκι με τό όποιο έυραν τό
ζώο. Είς τόν εμάχλην του ζώου τοποθετείται η λαμαρσία
(όρα φωτ. Ν° 7 x 8). Αυτή ήτο παλαιόκναστή εις δερμάτος και
γυμνένη με καλαμιά βρίζαι. Εις τό μέσα μέρος έφερεν
μικρά διά να μήν πλημύνη τό ζώον. Από τό έξω μέρος ήσαν
2 ειδερένια στεφάνια (ωοειδή), τά όποια έφερον 2 κρίκους τά αγχο-
μενα αΐτια, απ' όπου επάνοντο τά 2 υόλια (όρα φωτ. Ν° 8)

Τοποθετούμένη ή λαμαρσία προσδέεται με τό παβράκι (φωτ. Ν° 8)

Εις τήν ράχην του ζώου τοποθετείται τό προσκεφαλάκι (όρα φωτ.
Ν° 9) γυμνένο με μαζιά τρέπον. Αυτό ερχοίμενεν διά να
μή πλημύνεται τό ζώον. Επάνω από τό προσκεφαλάκι έτο-
ποθετείτο τό εαμαράκι (όρα φωτ. Ν° 8 x Ν° 10) κατασκευα-
σμένο από δέρμα. Αυτό έφερεν εις επάνω μέρος 2 κρίκους,
απ' όπου διέρχονταν τά γυιζμίνια, και εδένετο με δερμάτινη
ζώνη ^(υπο) εις τήν κοιλιά του ζώου για να μή γέρνη εις τά πλευρά.

Τά δύο άκρα του σαμαρακιού έυνδύνοντο ενιατέρωθεν από
τά αΐτια τής λαμαρσίας με τά υόλια (φωτ. Ν° 5) Κατ' αυτόν

τόν τρόπο δέν μποροῦσε νά τραβηκθῇ πρὸς τὰ ὀπίσω. Ἐν συνε-
χείᾳ ἔβαλαν τὴν πισινέλλα (ὄρα φωτ. Ν° 10) ἣ ὁποία βαστοῦσε
τὸ κάρρο ἐπὶν κατ' ἄφορο διὰ νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὰ πόδια τοῦ
ζῴου. Ἀπὸ τὴν μεγαλαριά ξειμνοῦσαν τὰ χιερμίνια (ὄρα φωτ.
Ν° 5), τὰ ὁποία περνώντας ἀπὸ τοῖς 2 κρείκους κατέβηον ἐπὶ
τὰ χεῖρα τοῦ ἀμαζῆ. Μ' αὐτὰ ὁδηγοῦσε τὰ ζῶα. Ὅς περισσότερες
φορὲς τὸ ἄροτρον προσεδένετο μετὰ τοὺς γάλαγγες ἐπὶ χωράφι.

Ἄφου ὁ γεωργὸς ἔβαλε τοὺς πισινέλλες, ἔβαλε τοὺς γά-
λαγγες (ὄρα φωτ. Ν° 11). Ὑπῆρχον 2 γάλαγγες μικροὶ καὶ ἓνας
μεγάλος. Ὁ μέγας ἐκινεῖτο ἀπὸ τὸν γαντζόν τοῦ ἄροτρον
μέ μιάν ἀγκυρά, πού ἦταν εἰς τὸ μέσον, ἀπὸ δὲ τὰ δύο ἅκρα
ἐκινεῖτο μετὰ ἀγκυρὰς οἱ δύο μικροὶ γάλαγγες. Τὰ ἄκρα τῶν
δύο μικρῶν γαλαγγῶν ἔφερον ἀγκυρὰς ἀπ' ὅπου ἐδέονταν
ἀγκυρῶν, τὰ χερμίνια τραβηχτά. Τὰ τραβηχτά μετὰ τὴν ἐκ-
κίνησιν ἐδέονταν ἐπὶ τὸν ἄροτρον. Ὁ γεωργὸς ἔβαλε τὸν ἄροτρον
ἣ ὁποία ἀπεβίβει νὰ μετὰβῃ ἢ νὰ μικραῖνῃ τὰ τραβηχτά,
διὰ νὰ γίνουν ἴσα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο ἄκρον τοῦ τσαμπισιῦ ἐδέ-
νετο τὸ κῶλι. Κρατώντας ἐπὶ χεῖρα ὁ γεωργὸς τοὺς χειρο-
τάβες καὶ τὰ χερμίνια ἦταν ἐτοιμοὶ διὰ τὸ ἄρθρεμα.

Σελὶς 7 ἐρώτ. 3: δερμάτινα ἢ ἀπὸ χοινί καὶ ξειμνοῦσαν ἀπὸ
τὴν μεγαλαριά, περνώντας ἀπὸ τὰ δακτύλια τοῦ σαμαραμισιοῦ
καὶ κατέβηον εἰς τὰς χεῖρας τοῦ γεωργοῦ. Καθὶ χερμίνι
περνώντας ἀπὸ τὸ δακτύλιον ἐκινεῖτο εἰς δύο χοινιά. Τὸ ἓνα χοινί
ἐδένετο εἰς τὸ δεξιὸν ἄκρον τῆς μεγαλαρίας τοῦ ἐνὸς ἄροτρον τὸ
δὲ ἄλλο εἰς τὸ ἀριστερόν τῆς μεγαλαρίας τοῦ ἄλλου ἄροτρον.

Τὸ ἴδιον ἐγένετο καὶ μετὰ τὸ ἄλλο χερμίνι. Ἀπὸ μεγαλαριά
ἐπὶ μεγαλαριά ἐδεσαν ἓνα χοινί καὶ ἓνα ζῶο μετὰ ἄλλο.

Εἰς τὰ βόδια ὑπῆρχε μόνον ἓνα ἡνίον ἢ συνμεριά,
ἣ συνωρία ἐδένετο εἰς τὰ κέρατα τοῦ ἀριστεροῦ βοδίου
τὸ συνωριον ἐβάδιζεν ἔξω τῆς αὐραμίας. Τὸ δεξιὸν ἐβά-

διέν μεσα εἰς τὴν αὐλαμὴν. Ὃταν ὁ γεωργὸς τραβοῦσε
τὸ ἡνίον διὰ τὰ γυρίσων τὰ βόδια, ευχερόνως μενδονοῦσε
τὸ δεξιὸν βόδι μετὰ τὴν γ' ἐνδρα καὶ τὰ ζῶα ἐνέριζαν
δὸ ἀριστερὰ πάλι εἰς τὴν ἑδία αὐλαμὴν.

Σελὶς 8 ἐρώτ. 4: γραμμὴν, ἐνῶ μὲ τὸ βόδιον ἀροῦρον καὶ
τὰ τραπέζα (θήμερον), γίνεται τὸ ὄργωμα περιφερειακῶς. (ἐκ 8 ἐρωτ.)

Σελὶς 9 ἐρώτ. 11: ὁ γεωργὸς. εἰς τὰ ὑπόλοιπα ἐγένοντο δύο
ὄργωματα τὸ ἀνοιγμα καὶ τὸ σταύρωμα. Ἄλλους ἄρτους ὄργω-
σαν μόνο μία φορά τὸ φεινόπωρον, τὴν χεινοπωρία, γόργω
ἐκλείων χρόνον.

Σελὶς 9 ἐρώτ. 3: ἔτος καὶ τὸ ἐπόμενον τὸ ἔσπερναν μετὰ δημοκρατίαν
πρὸς κοῦτο ἐκωρίζοντο οἱ ἄρτοι εἰς 2 περιοχὰς ντάμει. Ἡ μία
ἔμενε πρὸς ἀφανάπαυσιν καὶ ἡ ἄλλη ἐσπεύετο. Ἡ ντάμει τῆς
ἀφανάπαύσεως ἐσπεύονταν μετὰ ὄργωτος καὶ γόργωτος (γαλὴν, ἐσπεύει, ἐλῶ).

Σελὶς 9 ἐρώτ. 4: διότι τὰ εἶδη καὶ ἀπολαύσεως καὶ τὰ ἀφάν-
αυρον (ἐσπεύονταν) καὶ ἀπολαύσεως καὶ ἀφάναυρον μετὰ ἀλλοτρί-
την, εἴτα δὲ ἡ ἐπορά. Καταλείπονται ἐγένονταν τρία (ἐρωτ. 11)

Σελὶς 9 ἐρώτ. 5: τὸ ἀπρόμενο κομὴ. τὸ δὲ καμτσίκι εἰς
τὸ ἐν ἄκρον ἔφερεν μεταλλικὴν τριγωνικὴν πλάμα τὴν συστρο-
δούλαν.

Σελὶς 10 ἐρώτ. 2: ἡ ὁποία ἦτο κατασκευασμένη ἀπὸ πλεγμέ-
νης ράβδου. Σήμερον τὸ ἐβαρυνισμα γίνεται ευχερόνως
μετὰ τὴν ἐποράν. Ὅπουθεν τῆς ἐπαρτικῆς μηχανῆς προσ-
δένεται βαρεῖα ἐκδρα ράβδος καὶ ὀρεται μαζί μετὰ τὴν
μηχανὴν ἐβαρυνίοντας τὸ χωράδι. (φωτ. N. 22).

Σελὶς 11 ἐρώτ. 7: τὸ ὅπερ ἐγένοντο φραστειρά. Σήμερον δὲν
κατὰρτίζονται ὅπερα. τὰ ριβόδια ἐσπεύονταν εἰς πετακτά, εἰς
τὰ κομμάτια κατὰ γραμμὰς. Ὁ τῆς οἰκογενείας ἐν ἄκρον
ἀπολαύσεως τὸν φυλάττειν μετὰ τὸ ἄροτρον καὶ ἔρχινε εἰς
τὴν αὐλαμὴν ἐπὶ τὸν κατὰ διαστήματα περίπου 320 μ.

ἐπιέρετο μία αὐλακιά καὶ ἡ ἄλλη δὲν ἐπέφερετο (ἐναλλάξ)
εἰς τὰ ρεβέδια ἐγίνετο βοσάνισμα διὰ τῶν κυρῶν κατὰ τὸν μῆνα
Μαΐου. Ἡ ἐπαρὰ ἐγίνετο τὸν Μάρτιον. Τὰ πουλιά ἐπέφεροντο καὶ
Φθινόπωρο καὶ ἐγίνετο ἕνα σκαλίσμα μὲ τσίπες κατὰ τὸν
μῆνα Φεβρουάριο.

Σελίς 11 ἐρώτ. 8 ἀγραναδαύσεως. Ἐναλλιστοῦσαν ρόβη καὶ βίκον.

Σελίς 12 ἐρώτ. 2: διὰ τὴν τροφὴν τῶν ψύων ὡς καὶ τὰ γυγκουδι
ἐδέρριζοντο μὲ τὴν πουσιά (Στ 12 ἡ). Τὰ κτηνοτροφικά σήμειον
δέρριζοντο μὲ χορτοκοπτικήν μηχανήν.

Σελίς 13 ἐρώτ. 3: τὸ ἔδαφος. Ἀπορροῦσαν οἱ μπαλατρήδες.

Ἐνας μπαλατρήτης ἀπορροῦσε 2 πουλιάδες καὶ μάζανε εἰς
χερεῖς, εἰς ὁποῖες ἔδενε δερμάτια μὲ τὴν βοήθειαν ἑνὸς ξύλου
40 ἐν. περίπου, τοῦ υλίζσανίου. Τὸ δερματινόν, μὲ τὸ ὁποῖον
ἔδενε εἰς χερεῖς, ἐγίνετο μὲ ὄργανον ἐκαστος τῶν δερματινῶν.

Λέγοντας τὰ δερμάτια ἡ μπαλατρή καὶ ἔδενε ἐπὶ τούτου
καὶ τὰ βενεζιέρικα ὁ αἰσούτης αἱ μὲν κατὰ φασίον διὰ
τὰ μὴ λιμνάζον τὰ ὕδατα. Ἐκτείνοντες 30-40 δερμάτια μα-
ζὴ καὶ ἔφτειανε καὶ λεγόμενα τσιρβία.

Σελίς 14 ἐρώτ. 1: ἤρχοντο Μαιμδόνες (Κοφάνη) οἱ λεγόμενοι
μιοχουδὲς (Τουρκόμανοι ἢ Ἕλληνες).

Σελίς 14 ἐρώτ. 2: ἐδέρριζον 2 ὄρρους περίπου 200 μ. ἔξε-
κουράζοντο ὀλίγον 15' ὅτε καὶ τοὺς προσεφέρετο ἕνα
αὐτό (τίγρις) καὶ ἐτροχοῦσαν τὰ λιμένα. Ἡ ἀνάπαυσις
αὕτη ἐγένετο κουτφούμι. Μετὰ 2 ὄρρους ἐγίνετο τὸ δει-
τερο κουτφούμι διαρκείας 30 λεπτῶν περίπου καὶ ἔφωσαν
τὸ γρόμα (πρόχειμα). Ἀπορροῦσε τρίτο κουτφούμι διὰ μικράν
ἀνάπαυσιν καὶ εἰς τὸ τρίτον ἐμυδιάζον γιὰ μεσημέρι.
Μετὰ ἀνάπαυσιν 1 ὥρας περίπου ἐκτείνον τὸν δερματὸν
καὶ ἀπὸ 2 ὄρρους ἔκαναν κουτφούμι. Ἐπὶ δεύτερο κου-
τφούμι μετὰ τὸ μεσημέρι ἔπεναν τὸ νοζατσιά (ἀπο-
..).

γευματικό φαγητό). Το πολυτελές και νόημα έφωτον συνήδωτο
 για φαγητό, συνήδωτο ευρύ και ελπίς. Το μεσημέρι το κρύο
 και άδουλειστικόν φαγητόν ήτο η ενορδάρη, δηλαδή ψωμί
 ύδατος με λυωμένο (ετοιμπεριμένο) σκόρδο, αλάτι, γαρί (γρίκ)
 λάδι και ζύδι. Η ενορδάρη παρευκαίμετο εις ζύλινον και
 αργότερον μεταμεινέον δοχείον το λεγόμενον ευτέλλα
 από τον πρωτεργάτη. (αρχιερδάτη). Ουτος ήτο αρχηγός του
 μεδουλονιού και συμφωνούσε για όλο το μεδουλονί με
 τον ιδιοκτήτη (άρεντινός). Ήτο ο ιωνώτερος εις τον διερισμόν
 και έφερεν όλην την ελπίνην, έναντι του άρεντινός, διότι
 το μεδουλονί. Ο δεύτερος μετά τον πρωτεργάτην ελέγγο
 μεχαρισίς.

Σελίς 14 έρώτ. 3: έφερεν την ενορδάρη, όπου περνούσαν τα
 τρία δάκτυλα (μέσος, παράμεσος και μικρός) ενορδάρη κατέ-
 γινετο η ΑΚΑΔΗΜΙΑ ράβδον για να συλλάβει τους σκακισ-
 τες και να προφυλλάσσεται από τον ποταμό και τα αρμάδια.
 Έξωθεν κατὰ την ένκορην της αγοράς πολλοί περσεβά-
 λητο εις την μέσην του σώματος με μάλλινον ύφασμα το
ζουνάρι διά να μη λισοδονούνται πόσωιν. Είς ώρες της
 αναπαύσεως κάθοντο καίτω από δένδρα (γιορτσεί). Έάν
 δέν υπήρχον έβαζον 2 δικάτια επάνω στο δίκυρο και έτσι
 είχαν ύσσιο. Τοιςτο ελέγγο νεραμαλά.

Σελίς 15 έρώτ. 4: την δευτεραν ή την πέμπτη, ουδέποτε έρί-
 τη η Πρακτικη. Συνήδωτο το δεύτερο δευαήμερο του μηνός
 Ιουνίου αρχίζαν το θέριμα.

Σελίς 15 έρώτ. 5: Του Ντούλα μάνα θλίβεται του Ντούλα
 μάνα υγεία. Σήμερα Ντούλα πασχαλιά σήμερα πανηγύρι
 σήμερα Ντούλα με αλλήλων μάινες τα παιδιά κι οι παιδε-
 ρες εις νύκτες και ες Ντούλα με εστην φυλακή. Να δώση
 Θεός και Παναγιά να βγή Ντούλας από τη φυλακή.....

Σελίς 15 έρώτ. 6 : έπελείωνε. Στο τέλος πετούσαν τὰ πελέκια γηλά γυνάγοντας καί τὸν πρὸν (ου). Ἰὺ τοῦ διερισμένου αἵτου τεμαχίου πατεμενιάζον μέ τὰ καλλίτερα στάχυα ἕναν σταυρόν, τὸν ὁποῖον παρέδιδον εἰς τὸν ἰδιουτήτην εὐχόμενοι τῆς ἐπομένην ἐσοδεῖαν μεγαλυτέραν. Τὸν σταυρόν αὐτόν ὁ ἰδιοκτήτης ἐτοδοδετούσεν ἀργότερον εἰς τὴν δημοσίαν τοῦ ἀγῶνιου. —

Σελίς 16 έρώτ. 3 : ἡ συνήθως παραλληλεπίπεδα μέ τοῦς στάχυς ὡρὸς τὸ κατηγορικὸν μέρος. Ἐτοδοδετοῦντο 30-40 δεμάτια ἐργαζόμενα ἢ 50-60 τῆς μηχανῆς. —

Σελίς 17 έρώτ. 1 : εἰπερταν ἐπὶ πεταχτά καί τὸ ἐβάρυνον. Ἡ ὁδορὰ γίνετο τὸν Φεβρουάριον, ἐνῷ τέλος Μαιῶν, ὅτε ἀρίστα, ἰδριζέτο μέ κουβιά. Αὐτὴ ἀνυψαίετο ἐπὶ 8 ἡμέρας παρόθεν ἐφαρμόζτο εἰς μικροὺς ὑποὺς τῶν γυνοῦντες μένοντες τῶν ἀρσενέων ὡρὲς διὰ τὰ καὶ ἀνυψοῦντο ὁ παρόνς ἢ τὰ ἐπόμενα. Ἡ μεταφορά τοῦ ἐπὶ τὸν ἄκρον (σταβλὴν) γίνετο με μονοκάρρο εἰς νταχίτες τῶν ὁποῖες ἔπαιον ὅδια καί ἀργότερον μέ πᾶρρο τετραάροχο εὐρόμενο μέ ἄροα. Σήμερον δερίζεται μέ κουβιές καί δένεται εἰς μεδάλλης μέ μηχανή.

Σελίς 18 έρώτ. 1 : ἐπὶ ἀγῶνι καί γίνοντο δημοσίαι.

Σελίς 18 έρώτ. 2 : τῶν σταχύων πρὸς τὸ ἐξωδερικὸν τῆς δημοσίας. Πρὸς τὸ ἐξωδερικὸν ἦσαν τὰ ἐπὶ τῇ τῶν δεματιῶν. Ἡ πορογὴ τῆς δημοσίας εἶχεν ἐκῆμα ἀσφαμίδος διὰ τὰ ἐκποδίζῃ τὸ ἵδωρ τῆς βροχῆς τὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ κέντρον τῆς δημοσίας. Ἡ δημοσία πατεμενιάζτο πάντοτε εἰς τὴν βορείαν ἀνεραν τοῦ ἀγῶνιου.

Σελίς 18 έρώτ. 4 : τοδοδεσίαν διὰ τὰ ἔχει ἄνεμον πρὸς ἀίχιμα. Ἐξ ἀγῶν καί διὰ λόγου ἀσφαμίας ἀπὸ ἀσφαμίδος.

Σελίς 19 έρώτ. 7 : κατεμενιάζτο εἰς μέρος ἐπίπεδον καί με ἥυετρες ἢ τσάπες ἐμβαδίζον τὰ χορτά καί τὰ ἀγρία. //

ὅσον τὸ ζευγύριον με' χορταρένεις εὐωδίες καὶ ῥο-
μαίης.

Σελίς 19 ἐρώτ. 9: σεται ἀπὸ ρωμῆας πόου ξυρασίαν. ^{πρὸ}
τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀγωνισμοῦ ἐκαστὸς τὸ ἄχυρον κα-
τὰ τὸν ὅρον χόρτα καὶ ἐφύτρων. ὅς ρωμῆας ἐκαστὸς
με' νερό, ἄχυρο καὶ χῶμα.

Σελίς 19 ἐρώτ. 10: μεφάρης τῶν σταχυῶν πρὸς τὸ νέντρον
ἐκαστὸς ἐν στῶρεα δεματιῶν καὶ κατόπιν ἐκαστον
καὶ δεματικά διὰ τὰ ἀρχίσιν τὸ ἀγώνισμα.

Σελίς 20 ἐρώτ. 11 α): καὶ συμερατοῦμενα ὑπὸ τὸν γυμρὸν
δι' ἐνὸς εὐαίου. Ἐδένοντο δ' ἡ καὶ περισσώτερα ἄλλα
καὶ ὅποια περιεφερότο κυμαίνοντα γρήγορα ὑπὸ τὰς προ-
τροπὰς τοῦ γυμροῦ. Αὐτὴ ἡ ἐργασία ἐγένετο τοιμασία.
Ἐγένοντο δύο γυμνῆματα τῶν σταχυῶν με' τὸ εὐαίον διὰ
τὰ κοτὰν τὰ σταχυὰ καὶ κατόπιν ἀποφασιστὴς ὁ γυμ-
νῆρας με' τὴν ἀδουσίαν.

Σελίς 20 ἐρώτ. 11 β): διὰ εὐαίου τὸ ὅποσον ἐκαστὸς ἐγ-
γίης περίξ τοῦ γυμροῦ ἐκάστον γῶν καὶ τὸ ἐν ἄχυρον κρα-
τοῦσιν ὁ γυμρὸς ἐστάμενος εἰς τὸ νέντρον τοῦ ἀγωνιστοῦ.
τὸ γῶν καὶ ἐδένετο εἰς τὸ ἔξω μέρος ἦτο τὸ γρήγο-
ρώτερον. Κατὰ διαστήματα τὰ γῶα ἀλλάζον κα-
τεύδυνον. Ὅταν ὑπῆρχε σῦλος, τὸ μέγα γῶν ἐδένετο με' ^ἢ
μέγα τριχίκα ὑπὸ τὸν σῦλον καὶ γυμρῶντας τὰ γῶα ἢ
τριχίκα περιτυλίκετο ἐπὶ σῦλο. Ἄλλοτε τυλίκετο ἢ τριχίκα
ἄλλοτε κατεύδυνον ἐπὶ γῶα. τὸ ταχέστατον ἦρχετο πρῶ-
τόν. Κατόπιν ἔδενον τὴν τριχίαν τοῦ σῦλου ἐπὶ κα-
πίστρι τοῦ γῶν κοίτου καὶ κατεπῶντας τὰ ἐγρήριον
καὶ τὸ εὐαίον ξυμνήκετο πᾶρα. Τοῦτο ἐπανελαμβάνετο
πολλὰς φορές.

Σελίς 21 ἐρώτ. 11 γ): ἀρμολόμεναν μετὰ τῶν. Αὐτὴ εἰς
•/•.

τὴν κάτω ἐπιφάνειαν ἣτο ὑπερμενῆ δια ἀποκρίων ἐκρη-
ρου λίθου ἢ ποτερῶν μεταλλῶν ἐλασμάτων, ἐξήρτατο
δὲ ἐν τοῦ πυλῶν τῶν ἐξευκρίνων τῶν (βωῶν) ἢ ἐν τῆς
φάλογρος τῶν ἀλόγων διὰ μίαν ἀντίθετον καὶ οὕτω ἐυ-
μένη κυματικῶς ἐντὸς τοῦ ἀγωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων καὶ
ἤδη παλαιωμένων σταθμῶν, ἐτρίβεν αὐτὰ καὶ ὁ καρπὸς
διεχωρίσθη. Ἐπ' αὐτῆς ἔτατο ὁ γεωργὸς ὁδηγῶν τὰ ζῶα.
οὕτως καὶ εἰς τὸν τοιαυτὸν, ἔτσι καὶ εἶδος, παρὰ διαστή-
ματα ἐκινῶτο γυρίσματα τῶν σταθμῶν (4-5 γυρίσματα)
μέχρι τελείας ἀπορροίσεως τοῦ καρποῦ. τὴν ἀδουκίαν
ἐπρὸς ἐκινῶντο ἐν τοῦ ἐμπορίου, ἢ χρήσις δὲ αὐτῆς ἐκί-
νετο δι' ὅρα τὰ δημητριακά καὶ ὀσπρία.

Εἰς τὸ ἀγωνίσμα ἐκρηκτικοὶ 2 ἀδουκίαι, αἱ ὁποῖαι
περιεφέροντο ἀνδιδέτω, διὰ τὴν γὰρ τελεῖν ἀπορροίσεως τοῦ
καρποῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σελίς 23 ἔρωτ. 14: ἡ γυνή, ἡ ἡμέρα καὶ τὸ ἐν
ἄκρῳ αὐτῆς στρωμένον πᾶσι διὰ τὸ πέντεμα, μήκους
2,50 μ. ἀρίπου, διὰ δὲ τὰ ἄλλα τὸ παρῶνι ζυγὴν ράβδος
μήκους 1 μ. ἀρίπου (ὅρα γὰρ Ν: 24). Εἰς τὸ ἐν ἄκρῳ αὐ-
τῆς ἀρροδέετο λεπτὸς δερμάτινος ἱμάς ἢ σακκίον μήκους
1,50 μ. ἀρίπου διὰ τὸ πέντεμα, ἢ νομίσμα.

Σελίς 23 ἔρωτ. 15: βρῶμα ἡμερησίως, ἐν τοῦ ὁποῦτον ἐυ-
ζήτο παρῶνι βάρους 1000 μὲν τερτίου (δίτου), ἢ 30-35
σταμνῶν.

Σελίς 23 ἔρωτ. 17: τὴν ἐδοχὴν τοῦ ἀγωνισμοῦ καὶ ἐμαζοῦντο
κυρατῆδες. οἱ κυρατῆδες ἀνελαμβάνον μόνον τὸν τοιαυ-
τὸν καὶ ὅτι τὸ ἀγωνίσμα με ἀδουκίαν, διότι δὲν εἶχον.
ἤμενον δὲ εἰς χρῆμα ἢ καὶ εἰς εἶδος.

Σελίς 23 ἔρωτ. 18: ἐκινῶτο μόνον με ἀγωνιστικὸν ἐργασίον
κόπων ἐκρηκτικοῦ μόνον οἱ γίγοι ἀντήμονες, οἱ ὁποῖοι

της σάρκα και ἔργων. Ἀργότερον ἢ ποτόφα ἔφερεν εἰς
τὸ δωδέκον κέρος γουγάρου καὶ ἔτσι τὸ ἄχυρο ἐμα-
ζύετο μόνο του εἰς ὑδρὸν. Τὸ ἀρωματικὸν τοῦ συνηρο-
τήματος ἀποστερουσεν ὁ μηχανικός, ὁ δερμαστής, ὁ λαδῆς,
8 δερματίδες, 2 ταΐσαι, 1 κόπτης, 1 βιγλαδρός, 1 ἀνεμι-
διάρης καὶ τέλος 1 σβαρνιάρης. Οἱ 2 τελευταῖοι καταργήθηκαν
ὅταν οἱ μηχανεὶ ἐτελειοποιήθωσαν με' γουγάρου. -

Σελίς 26 ἐρώτ. 1: πλάτους 3 μ. Ὁ ὑδρὸς οὗτος ἐλέγχο
λαμνὶ καὶ πρὶν ἀρχίσει τὸ λίνισμα δὲν διαρρῶνον ἐπ' αὐτῷ
ἐργαζέον τι.

Σελίς 26 ἐρώτ. 2: καρπὸς με' ὀλίγον ἄχυρον ἐπαμοχονδοῦσεν
δewτερον λίνισμα με' ζυλόφταρο (ὅρα φωτ. N° 23).

Σελίς 26 ἐρώτ. 4: αὕτη ἐγίνετο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λινί-
σματος ἀπὸ γυναιῶνα καὶ ἐλήφθη πάλισμα. Ἄλλα τὸ χά-
νισμα ἀπέπεσε ὁ καρπὸς, ἐπὶ τὴν ἐκτέλεισιν αὐτῶν ὁ πρῶτος
ἐρχα.

Σελίς 26 ἐρώτ. 5: ἐγίνετο κατὰ τὴν εἶτον καὶ ἐλήφθη
ποσειαχία. Τὰ ζῶα ἐβύοντο εἰς τὴν ἀδουαίνην ὅπως καὶ
εἰς τὸ πρῶτο λινίσμα.

Σελίς 27 ἐρώτ. 6: ἐντὸς τοῦ δερμονιστοῦ, τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὀπὸς
καὶ ἦτο κατ' ἀρχὰς δερματινο. Τὸ δερμόνι ἐστηρίχθη εἰς τὸ
καρποχόρι, τὸ ὁποῖον ἦτο στερεωμένο εἰς τὸ ἔδαφος με' τὰ
διχαλῖα πρὸς τὰ ἄνω. Εἰς τὰ διχαλῖα τοῦ καρποχομοῦ ἐστη-
ρίχθη τὸ δερμόνι, ἐνῶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ἐκουνόσσε
αὐτὸ ὁ λινιστής, με' ἔτσι ὁ καρπὸς περνᾷ ἀπὸ τῆς
ὀπὲς καθαρός. Διὰ καλὺτερον καθαρίσμα πρηνιμοποιεῖται τὸ
κόκκινο (ὅρα φωτ. N° 25), τὸ ὁποῖον ἔφερεν μικρότερες ὀπὲς. -

Σελίς 28 ἐρώτ. 11: χρόνια. Ὁ δερματιστὴν (χαβζιέι) ἤρχετο
εἰς τὸ λινὶ καὶ ἐμετροῦσεν τὸν καρπὸν (εἰς τὸ λινὶ) με' τὸ
βαμπερόχι (1 σταμπερόχι = 2 βιδουρὲι, ἦτοι 22 ὀν.). Ἐφ' ὅσον δὲν ἔτε-

γέγωνε ὁ καθιλιές τὸ δεινότερον πρὶν τῆς δόσεως τοῦ ἡλίου
ἐγγράφηεν τὸν καρπὸν μετ' ἀραγίδα καὶ παρέμενε εἰς τὸ
ἀγῶνι διὰ τὴν μετρηθῆ τὴν ἐπομένην. Ἡ συνήθεια αὕτη γαί-
νεται ἢ εἶναι κατάλοιπον τῆς τυραννικῆς.

Σελίς 29 ἑρώτ. 2. Μέτρα τῶν καρπῶν ἦσαν ἡ βιδούρα (ἰδίον)
καὶ τὸ καμπυράνι ($5\frac{1}{2}$ δι.) καὶ τὸ μέτρον τῆς βιδούρας ἐκρη-
μιμοποιεῖτο καὶ ἡ υῶτρα υῶτρα

Σελίς 29 ἑρώτ. 4: μετ' ὅντος τοῦ ὑάρου, τὸ ὁποῖον ἐπροσγυλαίνοντο
γύρωθεν μετ' εἶταν βεβρυγμένην εἰς πασσάλους ἐπὶ
τοῦ ὑάρου, τοὺς χάλπους. Τὸ οὕτω σχηματιζόμενον
ὑάρρον ἐλέγτο τοιτένι ἢ καταμυρτό.

Σελίς 30 ἑρώτ. 5: τὰ μακρύτερα βέλη, τὰ ὁποῖα ἐπαίταν
ἐπὶ δύο ἄκρα καὶ ἐλάμβανον τὸ μεσαῖον σπῆγμα τοῦ
βέλους. Τὸν ὅρον αὐτὸς ἐπαίταν δὲ ἰδιαιτέρο χωράριον
καὶ τὸ ἐλάμβανον χωρίον. Τὸν ὅρον αὐτὸς ἐπαίταν δὲ ἰδιαιτέρο χωράριον
καὶ τὸ ἐλάμβανον χωρίον. Τὸν ὅρον αὐτὸς ἐπαίταν δὲ ἰδιαιτέρο χωράριον
καὶ τὸ ἐλάμβανον χωρίον.

Σελίς 31 ἑρώτ. γ' 4) ἤπεισαν γὰρ κρεί καὶ ρομὴ ματα-
βραστή.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

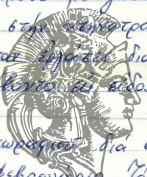
ΑΘΗΝΑΝ

ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΚΟΥ ΒΙΟΥ

(Από της προετοιμασίας διά την εμποράν των δημητριακῶν, μέχρι τοῦ ἀγωνισμοῦ καί τῆς ἀποδημιεύσεως αὐτῶν).

Ἀπό τοῦ ἔτους 1870 τὰ κτήματα τῆς περιοχῆς ἔμειναν ἰδιόκτητα. Ὁ ἀρχηγός τῆς οἰκογενείας (πατήρ) διατηροῦσεν τὴν περσοειδίαν του, καί μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, μέχρι τὸν θάνατόν του, ὅτε καί διένειμεν ταύτην, ἐξ ἴσου, εἰς τὰ ἄρρενα τέκνα. Ὁ καθεὶς ἰδιοκτήτης ἐχώριζε τὰ κτήματα εἰς δύο μεγάλα τμήματα, τὴν νταμκεν. Ἐξ αὐτῶν ἡ μία ἐσπίερετο, ἐπὶ ἡ ἄλλη προετοιμαζέτο διά τὸ ἐπόμενον καλλιεργητικόν ἔτος ἢ ἐσπίερετο μέ ζωτρογῶς. Οἱ κάτοικοι ποχολοῦντο παραλλήλως καί ἐν ἀναπαύσει. Ὅσοι εἶχον πολλὰ κτήματα ἐχρησιμοποιοῦσαν ἐν τῇ πόλει διά ὠριμένον χρονικόν διάστημα, οἱ ἄλλοι ἤμεινον ἐν αἰσῶν ἢ χωρεῖς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΡΙΑ

Ἡ προετοιμασία τοῦ χωράφιου διά εμποράν ἄρχιζε μέ τὸ ὄργωμα τὸν μῆνα φεβρουαρίου. Τὸ ὄργωμα τοῦτο ἐλέγετο ἀνοιγμα καί ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 1900 μέ τὸ εὐδερμάτερον (ὄρα φωτ. Ν° 152) τὸ εὐδερμάτερον ἐγένετο εἰς 2 ὄλοχα ἢ 2 βόδια. Ἦτο μονόφτερον καί ἐπροσημιεύετο ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἐξ οὗ καί εὐρωπαϊκόν, ἀργότερον δέ ἐλληνικῆς κατασκευῆς.

Ἀπὸ τῶν ὄργων ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ καί ὁ παραγυῖος, ἐξ ὧν εἶχε δύο γυνάρια. Τὸ χωράφι μετέβαινε τὸ πρῶν μέ τὸ κάρρο, ἀφού ἔπαιρνε μαζὶ του δια τὰ ἀπαραίτητα διά τὸ ὄργωμα. Διά τὰ δύο καὶ 2 βῶα τὸ κάρρο, ἔπρεπε νὰ φέρουν καὶ χάρμουρα, ἐξ ὧν ἦσαν ἀλοχα (ὄρα φωτ. Ν° 552) ὅντα ἦσαν ἡ κεφαλαριά ἢ μεγαρήνη, ἡ ὁποία ἔφερεν δύο παρωπίδες ἢ ματόφυλλα καί ἐδένετο τὸ καπίστρι. Ἐξ τὸν τράχηλον ἐκωδεδεῖτο ἡ λαιμαριά (φωτ. Ν° 458) αὕτη ἔφερεν

2 κρίνους, τὰ αὐτιά, ἀπ' ὅπου ἐπιάνοντο τὰ 2 υῶλια (φ. ν. 8) εἰς τὴν ράχην τοῦ θώου τοποθετεῖται τὸ προσεγαλάκι (φ. ν. 9) καὶ ἀνωθεν τοῦτου τὸ σαμαράκι (φ. ν. 8, 5, 10), τὸ ὁποῖον ἐκκινεῖτο εἰς τὴν λαμαριά μετὰ τὰ υῶλια. Ἐξ ἄλλου ἐδένετο μετὰ δερμάτινη θώη (ἱγλά) ἀπὸ τὴν κοιλιά τοῦ θώου, διὰ νὰ μὴ κινῆται. Ἐξ ἑξῆς τὴν πιονέλα (φ. ν. 10) διὰ νὰ εὐχεκράτῃ τὸ κάρρο ἐπὶ τὸν κατήφορο. Τὸ κάρρο ὠδηγεῖτο, μετὰ τὰ 2 χιερμίνια (φ. ν. 5) ὡς τιμόνι, ἐπὶ χωράφι. Τὸ κάρρο ἐφόρτωνε τὸ ἀλέτρι, τὴν β' τοῖα μενέρο, τὰ κριδαροστρουβάδια γὰρ τὰ θῶα, γυμνὰ καὶ κυρτά μέσα ἐπὶ χειροπόνημα. Τὸ χεῖρ τοῦ κροσσῶσε καὶ τὴν β' τοῖα, τὸ καμ' τοῖκι (φ. ν. 21)

ὅταν ἔφτανε ἐπὶ χωράφι ξεπέφνε τὰ 2 θῶα ἀπὸ τὸ κάρρο καὶ τὰ ἔφνε ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ ἀδεράλετρον. Τὰ χερμαῖα παρέμεναν ἐπὶ τοῦ θώου, ἐκτός ἀπὸ τὴν πιονέλα.

Ἀπὸ τὸν ἐπὶ τὸν καμ' τοῖκι καὶ 2 καμ' τοῖκι μικροὶ καὶ ἕνα καμ' τοῖκι (φ. ν. 11), ὁ μέγας ἐκκινεῖτο ἀπὸ τὸν κατήφορον τοῦ ἀρόφου μετὰ μίαν διηκὴν ποῦ ἦτο εἰς τὸ μέσον, ἐνῶ ἀπὸ τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἐκκινεῖτο μετὰ διηκὴν οἱ δύο μικροὶ καμ' τοῖκι. Τὰ ἄκρα τῶν δύο μικρῶν καμ' τοῖκι ἔφερον ἐμποῖας, ἀπ' ὅπου ἐδέχοντο ἀλυσίδες, τὰ καμ' τοῖκι τραβηκτά. Τὰ τραβηκτά ἐκκινεῖτο ἀπὸ τὰ καμ' τοῖκι καὶ ἔτσι τὸ ἀλέτρι ἦτο ἐτοιμον διὰ ὄργωμα. Τὰ χιερμίνια (ἀπὸ δέρμα ἢ βχοινί) ἐδένοντο ἐπὶ τὴν χειροπόνημα καὶ ἐκρησέμενον ὡς εἶδος τιμονίου διὰ νὰ ἐκρίβων τὰ θῶα ἀριστερά ἢ δεξιά. Κρατῶντας τὸ καμ' τοῖκι, ἐπιπαινε τοὺς 2 χειροπόνημα καὶ κινεῖ τὸ σταυρὸ τοῦ, ἀρχίζε τὸ ὄργωμα. Τὸ βάθος τῆς ἀλλαντικῆς κινεῖτο μετὰ τὸ ὑψόμετρο 6 εἰς 5 περίπου δάκτυλα. Τὸ χωράφι ἐκρησέμετο 6 εἰς 7 τοῖα (15 βήματα ἐκαστὴ) καὶ ὄργωνετο περιφερειακῶς (ἀκ. 8 εἰς 9). Ἐκρησέμετο μετὰ ἀλλαντικῆς ἐκαστὴ μετὰ τὸ ἀρόφον μετὰ τὸ καμ' τοῖκι ἢ καμ' τοῖκι ἢ καμ' τοῖκι, ἢ καμ' τοῖκι ἐκκινεῖτο ἐπὶ τὸν ἄκρον

από το βράδυ στο χωράφι και εμψώνετο τα χαράματα
(3 ή 4ρα) για να όρρουν με την δροσιά. Το διάβημα
τελείωνε στις 25 Μαΐου.

Κατόπιν ο γιωργός ήχολετο με το δέντρο του κρινταριού
και ειταριού και εν συνεχεία του θρανισμού. Έλεος Αβρούσου
παράδωκε το χωράφι από τα βότα και τις γιορτοσιές, που
είχαν εν τω μεταξύ συτρώσει. Αρχάς Ιουλίου έρχετο
το τρίτο έργωμα το σταύρωμα ή χεινοπωριά. Έλεος Όκω-
βρίου έτελείωνε και άρχιζε ή επορά.

Ο επόρος διαρχμένος από το ελάνισμα έκρατείτο κω-
μικά. Όταν τελείωνε το τρίτο έργωμα, οι γυναίκες συη-
δως έπερνούσαν τον επόρο από το αόβεινο (φ. Ν° 25) διά
να είναι τελώς καθαρός. Κατόπιν τον έβαζαν σ' ένα τα-
γάρι ή πουνάλι και το βαρτάρι σ' ένα βαρέλι που είχε
αλάμυνη παραφίνετρα, έλαι το άγκυα το κί παστί
και κατόπιν το απλώνανε στον ήλιο για να στεγνώση. Έτσι
ο επόρος απυρραίνετο από τα έλικθρα έτομα και αοδένεις.
Κάθε ήμέρα ετοίμαζαν το ειταρι που επρόκειτο να σπείρουν,
διότι δέν έπρεπε να μείνη βρεγμένο 2 ήμέρες. Το ειταρι
της ωδορίας μεταφέρετο στο χωράφι με το κάρρο ή τον γχι-
δαρο. Από το πουνάλι έχέμιζε 8-9 δυάδες ένα επορο-
τρονιά, τον οποϊον επηρεμούσε στον ώμο και περπατώντας
έσπερνε με το δεξί χέρι επ' αεταχτά. Η κάθε χεριά έπιπ-
νε πλάτος 3 έήματα. Μόλις έσπερνε μία εποριά
άρχιζε το επέπασμα. Αυτό μέχρι του 1915 έγίνετο με το
ξύλινον άροτρον (εχ. 2 έρωε). Αυτό εδένετο εξ το μέσον του
ψυγού, από το εταβάρι με κονδρό πέτσινο λουρί. Μετά
το επέπασμα του επόρου, το περναύ με μία εβάρνα για
να βώσση. Η εβάρνα αυτή ήταν συνήδως ξύλινη (φ. Ν° 12)
με μικρά ξύλα πλεγμένα. Μετά το 1915 το ξύλινο αλέτρι

παταρξήθηκε και ο σπόρος εμβεβάζετο με το πολύτρο
(φ.ν. 27528). Αυτό εβερνον με τους γάλλους & αλτοχα & 2
βόδια.

Υπό το έτος 1938 ευνυχοφόρησαν τα πρώτα τραυτέρια με
οδοντωτούς τροχούς (φ. ν. 22) και το 1946 κυριότερα ευνέλου.
Τα τραυτέρια εβερνον 2 & 3 υνία και οργαναν το χωράφι,
όπως και εήμερον δέ εύντομο χρονικό διάστημα και δέ
μεγαλύτερον βάθος. Κι' εδω το χωράφι εχωρίετο δέ επο-
ρεές και οργύνετο περιγεφειακώς. Με τα τραυτέρια τα
χωράφια οργύνονταν & φορές, μία τήν ανοίγει και μία τόν
ουδωβερο σταυρωτά. Το φρεσινάριον με το πολύτρο και
το εβερνον με τα χέρια. Κατόπιν το ευνέπαζαν με
τήν εβάρκιν ή το πολύτρο (ευνία). Αυτό εγίνετο μέχρι
το 1952, ότε ετέθηκεν ες ευνυχοφορίαν τα λιπάσματα.

ΑΡΑΔΗΜΙΑ ΔΟΤΗΝΟΝ
Επέρνον ευνία χωράφια, ευνία ευνία
ενα μόνον εργώμα με τις πρώτες βροχές τόν φθινόπωρον
τέλος ουδωβερίου γίνετο το φρεσινάριον με τόν κα-
μινάριον και με τόν λιπαρματοδιανομέα (φ.ν. 29) είνον
το λιπάσμα. Κατόπιν με τήν επαρξινή μηχανή (φ.ν. 12)
εβερνον τόν σπόρο και ευνός ευνέπαζετο με μία
βαριά εσθιρά ράβδον τόν εβρι ή επαρξινή μηχανή.

Ένω το καδάρωμα τόν σπόρου γίνετο με ειδικές μηχανές
καθαρισμοῦ και ο σπόρος ενοχημαίνεται με νέα φάρμακα.
Τόν φθινόπωρον είνον παλι λιπάσματα, ευνό τόν ευνέπα-
ζαν με φάρμακα τα διάφορα ζήτωνα τόν ευνέπαζαν,
δία τα ευνέπαζαν.

Τα ευνία (κουνιά, γανές και ρεβύδια) εβερνοντα ες εδι-
να χωράφια, τόν γίνετο ερατίνες, δία δίδαν ερατίνες ε-
επρια. Τα ρεβύδια και οι γανές εβερνοντα ες ερατίνες τήν
ανοίγει, ευνό τα κουνιά το φθινόπωρον κατ' ερατίνες. Γίνετο
•//.

ένα ευαχρίσμα με τσάπες κατά τόν φεβρουάριο, ενώ στα ρε-
βίδια γίνεται βοτάνισμα διά τῶν χειρῶν κατά τόν μήνα Μάϊου.

Οἱ σπηδεέστερες κτηνοτροφίαι ἦσαν τὰ ρόβλα καί ὁ βῆκος.
Αὐτά ἐσπείροντο ἐν φεβρουάριῳ ὅπως καί τὰ ὄσπρια.

ΘΕΡΙΣΜΟΣ.

Ἀρχάς Ἰουνίου ἀρχίζει τὸ θέρισμα τῶν δημητριακῶν. Πρῶτοι
ἐθέρισον οἱ ἰδιουτῆται τὰ κριθάρια καί κατόπιν τὰ σιτάρια.
Τὰ δημητριακά ἐθέρισον μέ τόν χίλμα (φ. Ν° 15), τὸν ὁποῖον
ἡ κόγρη ἦτο δμαγὴ καί τὸν δρεπάνι (φ. Ν° 16), τὸν ὁποῖον
ἡ κόγρη ἦτο ὀδοντωτή. Ἀπὸ τοῦ 1912 ἐμφανίστηκε ἡ θερι-
στικὴ μηχανή (φ. Ν° 14), ἡ ὁποία θέρει καί ἐδνε δερμάτια τοῦ
κοπνέντος στάχους. Οἱ ζωτορογὲς ἐκόντο ἀνήδως μέ τὴν καυρία,
ἐνῷ σήμερον μέ χορτοκοπτικὴν μηχανήν. Τὰ ὄσπρια ἐξερριφνόντο
μέ τὰ χεῖρα.

Διὰ τὸν θερισμόν τῶν ὄσπων, ὁ ἀδουαχὴς ἀνταγωνίζεται μέ
ἐργάτας ἐν Μαισδονίαι, οἱ ὁποῖοι ἐλθόντο μιαχισοῦναι. Οὗτοι
ἐσχημάτιζον ἕνα μπογούμ ἐκ τῶν ἀνδρῶν μέ ἐπιμεταγῆς τὸν
πρωτεργάτην, ὅστις ἦτο ὁ ἱκανώτερος θεριστής, ἐνῷ ὁ δεύτερος
ἐλθeto μεχαχίς. Ἀπὸ τοῦς 12, οἱ 8 ἐθέρισον καί ἐλθόντο κου-
μιάδες, ἐνῷ οἱ 4 υπόλοιποι ἐδενον τοῦς κοπνέντος στάχους ἐξ
δερμάτια καί ἐλθόντο μαχαλατζήδες. ἤμοῖλοντο μέ ἡμερο-
μισθιον εἰς χρήμα (5-6 δραχμὲς) καί δωρεάν φαγητό.

Τὸ θέρισμα ἀρχίζει πρῶτ' - πρῶτ' καί οἱ κοπέντες στάχους,
εἰς ὕψος 20-30 ἐκ. ἀνωθεν τὸν ἑδάγον, ἐτοποδεταῖντο ἐπ' τοῦ
ἐδάγους κατὰ δράγματα, τὴς λεγόμενης χειρὸς. Πίσω ἀπὸ δύο
κομμάδες ἀποχουθοῦσεν ἕνας μαχαλατζής, ὁ ὁποῖος μάψει τοῖς
χειρὸς, 4-5 μαψί, μέ τὰς μεγάλας τῶν στάχων πρὸς τὴν αὐτὴν
κατεύθυνσιν, καί τὰς ἐδνε δερμάτι. Γιά δηματικὸν χρησιμο-
ποιοῦσθαι μερικοὺς ἀπὸ τοῦς κοπέντος στάχους καί μέ τὴν
βοήθειαν ἑνὸς ζῦχου (40 ἐκ. περίπου) τοῦ κλιτσανίκου. ἔδνε

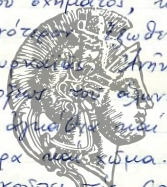
οσικτά τὸ δερμάτι. Ὁ ἰδιουτήτης ἐμάθηνε τὰ δερμάτια
εἰς κατηγορικὸν μέρος τοῦ χωραίου διὰ τὰ μὴ ἀμνάθουν τὰ
ἴδια. Συνεκέντρωνε 30-40 δερμάτια μαζί μ' ἐρτεῖανε
τὰ λεγόμενα τσιρένια. Ὁ δερματὴς (κουμπιάς) κατὰ τὸν δε-
ρισμὸν ἔδενε ἐπὶ μέγαν τοῦ ἑνα μάλλινον ὕψωμα, τὸ φου-
νδρι, διὰ τὰ μὴ ἀνδάνεται κοίτωιν. Ἐξ ἄλλου ἐπὶ τὴν
ἀριστερὰν χεῖρα ἔφερεν ξύλινον ἀντικείμενον, τὴν παμακ-
ριάν (φ. ν. 18), ἣν ἔφερεν πρὸς ὑποδοχὰς, ὅπου περνοῦσαν
τὰ τρία δάκτυλα (μέσος, παράμεσος καὶ μικρός). Ἐμμεροσθεν
κατέστηγεν ἐπὶ καμωστῶν ῥάβδον διὰ τὰ εὐλῆσθαι τοὺς βράχους
καὶ τὰ προφυλάσσεσθαι ἀπὸ τὸν κέλευμα καὶ τ' ἀχμοῖθι.

Τὸ δέρισμα ἐρρόνδιζον ν' ἀρχίσαν Δευτέρα ἢ Πέμπτη. Διὰ
προληπτικούς λόγους ἀπέφευγον τὴν ἑρτίαν καὶ Παρασκευὴν.
Οἱ ἄνδρες τοῦ μεπουλουκίου μετὰ τὸ θέρισμα 2 ὄρχων (δοσμ.)
ἐξοκτοῦσαντο 15 λεπτά περίπου καὶ τὸν ἑρτίαν ἐρτίαν
ποτα (τσιπούρο). Ἡ ἀνάπαυσις αὐτῆς ἐγένετο χουτχιούμι καὶ
κατ' αὐτὴν ἐτρόχιζαν τὰ πλάκια. Μετὰ 2 ὄρχους ἐγένετο
τὸ δεύτερον χουτχιούμι διαρκείας 30 λεπτῶν περίπου καὶ
ἔτρωγον τὸ χόμα (πρόδεσμα) ἀπὸ τυρί καὶ ἐλιές. Ἀποχου-
τοῦσαν τρίτον χουτχιούμι διὰ μικράν ἀνάπαυσιν καὶ εἰς τὸ
τέταρτον ἐρμάτιζον γὰρ μεσημέρι. Διὰ τὰ ἔχουν ἴσκιον ἐκ-
θῆναι κάτω ἀπὸ δένδρα (χυορτσές), ἢ ἂν δὲν ὑπῆρχον ἔβαζαν
2 δερμάτια ἐπάνω ἐπὶ δάχαλον καὶ ἔτσι εἶχαν ἴσκιον. Τοῦτο
ἐγένετο ντραυμάλα. Τὸ κύριον καὶ ἀποκλειστικὸν φαγητὸν
τοῦ γύμνατος ἦτο ἡ κυορδάρη, διότι τοὺς ἐδρόειφε ἀπὸ
τὴν κατὰ τοῦ μαγομαριου. Ἡ κυορδάρη παρεσκευάζετο ἐπὶ
τόπου ἀπὸ τὸν ἀρχιερεῖα. Μέσση εἷνα ξύλινον πιᾶτο, ἀρκε-
τὰ βαθύ καὶ μεγάλο, τὸ λεγόμενον σκέτλα, ἔρεχνε νερό,
κυορδο, ἀλάτι, γῆνι (γῆνα) ἀλάτι καὶ ζῦδι. Ὅλα αὐτὰ τὰ
χυποῦσε κατὰ μ' ἑνα ξύλον εἰδικὸν τὸ βουμπιούρη (σημερινόν
//.

ὅπως ἐλέγετο. ἡμέτερον δέριζομαι μέ ποικίλῃ ἢ μηχανῇ καὶ δένεται ἐν μπάλλῃς. -

ΑΛΟΝΙΣΜΟΣ

Τὰ δερμάτια τῶν τοιρενιῶν μεταφέροντο στό τέλος τοῦ δερικίου, εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ ἀγωνίου καὶ ἐγίνοντο δημωνιά. Ἐφόρουναν 100-120 δερμάτια ἐπὶ παλαμιδοτό, κάρρο ἐιδικά γεωγραφμένο μέ μεγάλα παραπέτια. Ἡ δημωνιά εἶχε ἐκῆρεα παραζηχιαδέδου μέ τὰς κεφαλαί τῶν σταχύν πρὸς τὸ ἐξωτερικόν τῆς δημωνιάς. Ἡ κορυφή τῆς δημωνιάς εἶχε ἐκῆρεα πυραμίδος διά νὰ ἐμβοδίσῃ τὸ ὕδωρ τῆς βροχῆς νὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ κέντρον τῆς δημωνιάς.

Τὸ ἄλωνα, κυκλικὸς οὐχῆματος, κατεσκευάζετο ἐπὶ τὴν ἀλὴν τῆς οἰκίας καὶ ἀρχότερον, ἐξωθεν τοῦ χωρίου, διὰ λόχους ἀβραλίας ἐκ πυρκαϊῆς. Ἀπὸ τῆς ἀλῆς εἰς μίαν οὐλομένην. **ΑΚΑΔΗΜΙΑ** **ΑΘΗΝΗΝ** ἦτο ἀπὸ τὰ διαφόρα ἀλυσθῆν καὶ χόρτα καὶ ἐκχυπτον εἰς ρωχμές μέ νερό, ἄχυρα καὶ κῆμα. Τέλος ἐκκουπίζετο καὶ μέ καρτωρένιες ἐκουπίες τὰς φουκαλίες.

Τέλος γουνίου ἀρχίει ὁ ἀλωνισμός. Κατ' ἀρχαίς ἀλῶνιζον καὶ ῥόβια γιὰ τὰ ψῶα καὶ κατόπιν τὸ εἰταρι.

Ἐστρωνον δερμάτια στό ἀλῶνι ἀρχίζοντας ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν μέρος τοῦ ἀγωνίου. Αἱ κεφαλαί τῶν σταχύν ἔβλεπον πρὸς τὸ κέντρον. Ἐτοποδετέτο ἐν στρώμα δερματιῶν καὶ κατόπιν ἐνοπῶν τὰ δερματιά. Τὸ ἀλῶνισμα ἀρχίει μέ ἄλογα καλῶς πεταλωμένα - διὰ τὴν καταπάτησιν τῶν σταχύν - περιφερομένων κυκλικῶς εἰς τὸ ἀλῶνι καὶ συμπατούμενα ἀπὸ τὸν γωρῶν δι' ἐνὸς βχοινίου. Ἐδένοντο 2 ἢ περιεώτερα ἄλογα, τὰ ὅποια περιφέροντο κυκλικῶς γρήγορα ὑπὸ τὰς προτοπιάς τῶν γωρῶν. Αὕτη ἡ ἐργασία ἐλέγετο εἰατριάς. Ἐγίνοντο δύο γυρίσματα τῶν

στάχυων μέ τό γ'μούλι διά νά υποπουν τά στάχυα, καί πατόπιν έρχισαν ο θηνισμός μέ τήν άδουναήν.

Όσοι είχαν πολλά δημάτια άλώνισαν μέ πολλά άλογα συνδεδεμένα κατά ουράν μέ δηγίες. Το μέσα άλογον έδένετο μέ ένα οχοινί από τόν θηνωόστοχο καί γυρίζοντας τά ψα ή τριχιά έστρίβτο επί του στύλου. Μόλι τέλειωνε ή τριχιά άλλαγον ματεύδουνεν διά ψα. Το τελευταίον ήρχετο πρώτον. καί γυρίζοντας, ή τριχιά τώρα έξεστρίβτο κ.ο.κ. Όσοι δέν είχαν άλογα έχρησιμοποίησαν άγριατάς, οί οποιοι έναχούντο κυρατζίδες. Ούτοι άνεγράμβανον μόνον τόν τσιατράν καί ουχί τό άλώνισμα μέ άδουναήν. Άμφοί-βολτο δέ ες κρήμα ή είδος. Μετά τόν τσιατρά άμυχονδούν ο θηνισμός μέ τήν άδουναήν (φ. Ν° 19 & 20). Αύτη ήτο κοινή επιμήκης σανίς 1,50 m. περίπου αποτελούμένη έν δύο τεμαχίαν προκρημοφορούσαν μεταξύ των άκρων ήτοι εμφανίζαν ήτο σπληνική δια έπιδείκνυν έκκληρού λίθου ή ποικτερών μεταλλίων έλασμάτων. Ξηριτάτο δέ έν τω ψαυ των έξυγμένων ψών (βοών) ή έν της γάραγγας των έλόντων διά μιας άχλύειον καί ουτω ευρομένη κυμαίνων ένός του θηνίου επί των έστρωμένων καί ήδη παταδα-τηθέντων στάχυων, έτρίβεν αυτά καί ο καρπός διεχωρίζετο. Έξω αυτης έβγατο ο γεωργός οδηγών τά ψα. Όπως ες των τσιατράν κοιωτόπως καί έδω κατά διαστήματα έγένοντο γυρίσματα των στάχυων (4-5 γυρίσματα) μέχρι τέλειος απορροιώσεως του καρπού. Τήν άδουναήν έπροση-δυνοντο έν τω έμφορίον καί έχρησιμοποιήτο δι' όλα τά δημητριακά καί όσπρια. Συνήθως έχρησιμοποίησαν 2 άδου-νάει διά νά γίνη καχύτερον καί μαζύτερον ή απο-ρροιώσει του καρπού. Αύται ζυγούντο ζυγιδέως. Διά τήν οδηγίαν καί τό κίνημα των ψών ήσαν έν χρήσει

διά μέν τὰ βόδια ἢ φ'έντρα, ξυλὴν ράβδον ἣς ἐφεί-
 ρεν εἰς τὸ ἐν ἄκρον καρρὶ διὰ τὸ κέντρισμα τῶν βοδιῶν.
 διὰ τὰ ἄλλα εἶχον τὸ καμπούμι (φ. ν. 21) ξυλὴν ράβδον
 2,5 μ. περίπου ἐπὶ ἐν ἄκρον τῆς ὁποίας προσεδένετο λεπτὸς
 δερματίνος ἱμάς ἢ χοινίον, ἢ νοψίτσα, διὰ τὸ κεύπημα.

Τὸ σπρώξιμο τῶν δερματιῶν ἀρχίζε τὴν 3^η πρωϊνὴν
 ὥραν καὶ ὁ ἀγωνισμὸς τὴν 4^η μ. διὰ τὴν διακοπὴν τὴν 4^η μ.
 καὶ ἔρχεται τὸ λήγεισμα. Συνήθως ἠγωνίζετο ἓνα σπρώμα
 ἡμερησίως, ἐν τῷ ὁποίῳ ἐσυλλέγετο καρπὸς βάρους 1.000
 μιλίων περίπου. Οἱ ὀλίγοι ἀκτήμενοι ἐκοπάνιζον τοὺς
 εὐαίχους τοὺς ὁποίους ἐσυλλέγον ἀπὸ τοὺς δερματιμένους ἀγροῦς,
 μέ τὸν κόπανον, ξύλον μήκους 1,50 μ. περίπου, σχήματος
 καμυδλωτοῦ, πάχους 7-8 μ. εἰς τὸ ἐν ἄκρον καὶ 5 εκ. εἰς
 τὸ ἄλλο. Οἱ εὐαίχους διὰ τὸ ἐκοπάνισμα ἐποδοδετοῦντο ἐπὶ
 τοῦ ἐδάφους καὶ ἐκοπάνιζον ἀπὸ ὀλίγων τῶν μελῶν τῆς ὀ-
 νογένειας.

Ἡ χρῆσις τῆς ἀγωνιστικῆς μηχανῆς ἔγινε τὸ πρῶτον τὸ
 1912-13. Τὴν ἐπρόκειτο νὰ τρέψωσαν ἰδιωτικόν. Ἀπετελεῖτο ἀπὸ
 τὴν πατόζαν, ἢ ὁποία εἰνέετο μὲ ἀτμομάζαν τῆς βου-
 δαῖας ἐμάνδης. Τὸ ἀτμομάζαν ἐλευτουργοῦσεν διὰ τῆς
 καύσεως ἀνθράκων καὶ πᾶν θρακὸς ἀργότερον. Τὸ ἀτμομά-
 ζανον ἀνδυνατίετο διὰ τὸ τρακτέρ (τὸ 1946). Εἰδημοὶ ἀργάται,
 οἱ λεγόμενοι ταϊέται, ἐρρίχναν τὰ δερμάτια ἐπὶ τὴν τρόμπαν
 καὶ ἠγωνίζοντο οἱ εὐαίχους. Τὰ δερμάτια συνήθως ἦσαν ἀγ-
 νωτὰ καὶ καυοδεγμένα ἐν δημοσίᾳ. Τὰ μετεφερον
 οἱ δερματῆδες μὲ τὰ κάρρα. Πολλὰ φορὲς ἐπληροῦσαν
 τὴν πατόζαν καὶ τὰ ἐρρίπτον ἐπ' αὐτῆς διὰ τοῦ ταϊέτου
 ἀφ' οὗ πρῶτον ἔκοβον τὸ δερματικόν. Ὁ καρπὸς καθαρὸς
 πᾶν εἰμαίνετο εἰς τὸ ἐμπρόσθιον μέρος τῆς μηχανῆς (ἐλμα)
 μὲ τσουνάχια. Ὁπισθεν τῆς πατόζας ἔβλυνε τὸ ἄχυρον, τὸ

ὁποῖον παρελάμβανεν ἐργάτης μέ μία δικούλα (φ. Ν^ο 23) καί τὸ ἀνωθεῶσεν καί ἐκείθεν τὸ παρελάμβανον σθάρνες βυρόμενες μέ ψῶα. ἔτσι τὰ ἄχυρα ἐστιάζοντο εἰς λαχνιά μέ τήν βοήθειαν τῆς σθάρνας καί ἐργατῶν. Ἀργότερον ἡ πατόφα ἔφερεν εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος γουζάρον καί ἔτσι τὸ ἄχυρο ἐμαζεύετο μόνο του εἰς σωρόν. Τὸ προσωπικόν τοῦ ευκροτήματος ἀποτελοῦσεν ὁ μηχανικός, ὁ δερμαστής, ὁ λαδάς, 8 δερματῆδες, 2 ταίεταί, ὁ κόπτης, ὁ βιγλαδός, ὁ ἀνεμιδιάρης καί τέλος ὁ εὐαρνιάρης. Οἱ 2 τεχνεῖται καταρτήθησαν ὅταν οἱ μηχανεῖς ἐτελειοποιήθησαν μέ γουζάρο.

Ἀπὸ τὸς 1950 ὁ ἀλυνισμός καί διερισμός γίνεται αὐτομάτως μέ τίς καινοῦργιες διερισφαλυνιστικῆς μηχανεῖς, τίς λεγόμενες κομπίνες.

ΛΙΧΝΙΣΜΑ

Οἱ ἐλυνισμένοι στάχυς εἰσέρχονται εἰς λίκνισμα ἀφ' ὧν τὸ ἐσθῶμα ἐμαζεύετο εἰς σωρόν μέ μίαν σθάρναν ψύχην, τὴν ὁδοῖαν ἔβυρεν ἐν ἄλσος. ὅτε ἐπέμενε ἀπὸ τῆς σθάρνας ἐμαζεύετο μέ χειροκίνητον ἐργαεῖον τὴν παπαδίτσαν (φ. Ν^ο 24).

Οἱ σχηματίζοντες σωροὶ εἶχεν ὕψος ἐπὶ μῆκος 5-6 μ. καί πλάτος 3 μ. Οἱ σωροὶ οὗτοι ἐλέγετο λαχνί. καί πρὶν ἀρχίσαι τὸ λίκνισμα δὲν ἐκαρπώνετο ἐπ' αὐτοῦ ἐργαεῖον τι.

Πρὸς τὸς εὐνοϊκούς ἀνέμους ἐγένετο τὸ ἀνέμουμα μέ τὸ παρποδοί (φ. Ν^ο 23), σηκώνοντας γῆνὰ τὸ ἐσθῶμα καί ἀφινόμενον ἐκ πύου, ὁ ἄνεμος παρέβυρεν τὰ ἄχυρα καί ἔφερεν ὁ καρπός. Ἰσχυροποιήθησαν καί δεύτερον λίκνισμα μέ ψυλόβρωπο (φ. Ν^ο 23). Τὸ λίκνισμα ἀνέλαβανον ὅτι ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄνδρες ἀλλ' ἐμείλει καὶ γυναῖκες. Μετὰ τὸ δεύτερον ἀνέμουμα παρέμεινον χονδρά τεμάχια στάχυων, μὴ ἀλυνισθέντων, τῶν λεγομένων κοτσαγιῶν. Ἀποχωρίζοντο ἐκ τοῦ καρποῦ διὰ μίαν ποταρίνην ἐκούπας τῆς γουκαχιάς. Ἡ ἐργασία

αὐτὴ ἐγένετο κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ λικνίσματος, ὑπὸ
μια γυναῖκα καὶ ἐγένετο χάλισμα. Μετὰ τὸ χάλισμα
παρέμενεν ὁ καρπός, ἕως ἐπιμήκης ὥρᾳ ὁ φερόμενος
βέρα. Ὄρου ἐπεμύνην ὁ ἀγωνισμός ὅταν τῶν στάχυν
ἀπογοιδούσεν ὁ ἀγωνισμός τῶν ποτιστῶν ἀπ' εὐθείας εἰς
τὸ ἄνω διὰ τῆς ἀδουκάνης, χωρὶς γὰρ προσηχθῇ τσιατράς.
Τὸ ἀλώνισμα τοῦτο ἐγένετο μόνον διὰ τὸν εἶτον καὶ ἐγένετο
ποτοταγιά. Τὸ ἔῃα ἐγένετο εἰς τὴν ἀδουκάνην ὅπως καὶ
εἰς τὸ πρῶτο ἀλώνισμα.

Ὅταν διὰ τοῦ λικνίσματος ἀπεχωρίζοντο καρπὸς καὶ ἄχυ-
ρα, ἤρχιζεν ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ
παραμένοντα χονδρά τεμάχια τῶν στάχυν. Ἐγένετο δὲ αὕτη
μὲν τὸ δερμόνι (φ.ν. 16), τὸ ὁποῖον ἔφερεν ὅπας καὶ ἦτο
παρ' ἀρχῆς δερμάτινο. Τὸ καρποχόρι ἐμύνητο ἐπὶ τοῦ ἐδάφους
καὶ τὰ δικάμια πρὸς τὰ ἄνω. Εἰς τὰ δικάμια τὸ καρποχόρι
τοτίζετο τὸ ἐν ἄκρῳ τοῦ δερμονίου, ἐνῷ ἀπὸ τοῦ ἄλλου
μέρους ἔκουνούσε αὐτὸ ὁ ἀγωνιστής καὶ τοισυτοτρόπως διὰ
τῶν ὀπῶν ἐξήρχετο καθάρως ὁ σπόρος. Διὰ καμύτερον κα-
θάρισμα ἐκμεταλλοποιεῖτο τὸ κόσκινον (φ.ν. 25), τὸ ὁποῖον
ἔφερεν μικρότερες ὀπές. Ὁ καρπός, ὁ ὁποῖος ἐξαμβάνετο
ἀπὸ τὴν βέραν διὰ γὰρ ριφθῇ ἐντὸς τοῦ δερμονίου, ἐγένετο
δι' ἐνὸς δοχείου τοῦ κάγου, ὑπὸ μίας γυναίκας.

Ὁ δερμονισμένος καρπὸς ἐσχηματίζετο εἰς σωρὸν μὲν τὸ
ξυλόφυτρο. Ἐξαράσσετο ἐπ' αὐτοῦ εἰς μέγας σταυροὺς καὶ
ἐμύνηντο εἰς τὴν κορφήν τοῦ σωροῦ τὰ καρποχόρια καὶ τὸ
ξυλόφυτρο. Μετὰ τὸν εἶτον ἠγωνίζετο καὶ ἐλκνίζετο τὸ
κριθάρι.

Ἐκμύνωντας τὸ ἀλώνισμα καὶ διὰ ὃν καρπὸς ἦτο ἐκμει-
νωμένος ἐπὶ τοῦ ἡμίου ἤρχετο ὁ δερματιστής (καβλιές),
ὅστις ἐμετροῦσεν τὸν καρπὸν πρὸ σταμπούριον (22 διαδύς).

ένα σταμπόλι βούταν με 2 βιδούρες. Η βιδούρα (φ.ν. 26) έφην 11 βιδούρες και ήτο βύλινη με δύο χειρολαβές.

Το κράτος έφορολογούσε την έσοδών πέρνοντας το 1/10. Τούτο έγινε επί ωριμένα προϊόντα. Είς το δύνει πατεβαλ- λοντο ακόμη το παιπαδιάτικο (ένα σταμπόλι το ανδρόμυο), το αερογυαμιάτικο, το χαμιάτικο κλπ. αναλόγως της συμφωνίας. Έρετρατο δέ με το καμυράνι (5% βιδούρες)

Ο ύπόλοιπος καρπός έσακκιάζετο και μετεφέρετο, χωρὶς ιδιαίτερον έθιμον, εἰς τὴν ἀποθήκην τῆς οἰκίας, τὸν μαπού και έρρίχνετο κύμα. Τὸ ἄχυρον ἀποδικεύετο εἰς τὸν ἀχυρῶνα, τὸ ντάμι. Μετεφέρετο εἰς μετὰ τὴν εὐάριαν εἰς δέον εὐρίσκετο πηλείον τὸ δύνει και μετὰ τὸ μαγαμιάτο εἰς δέον ήτο μακρυά.

Η διαζογή τῶν εἰσόδων έγινε, ὅταν καὶ δεκάτια ήσαν ἀνά τὴν ἀρχαίαν. Τὸ εἰσόδον τῶν μαγεμένων εἰσόδων και εἰσόδον τὰ δύο ἔκρη, ἀντιθέτως τὸ μισομὸ τμήμα τῶν εἰσόδων. Τὸν καρπὸν αὐτῶν ἀντιθέτως χωριστὰ και τὸν ἔπερταν βέβαια, οὕτως ὥστε καὶ δημιουργήσουν χωράφια με εἰσόδια, εἰδικὰ γιὰ εἰσόδα. Η τιμὴ τῶν εἰσόδων αὐτῶν ήτο μεγαλύτερα, καὶ ὅσον και ἡ ποιότης ἀνωτέρα. -

ΕΙΣΙΣΙΑ ΠΥΡΑΙ

Κατ' ἔθιμον φωτιά ἀνάβεται τὴν Κυριακὴν καὶ Ἀπόκριαν τὴν ἀνάβουν μικροὶ ἢ μεγάλοι, τὸ βραδάκι (7 μ.μ.), εἰς τὸ κέντρον ἐκείτης γειτονίας. Διὰ τὸ ἀνάμμα τῆς φωτιάς χρησι- μοποιούσαν βύλα και θάμνους, καὶ ὅποια εἰσέφευον ἀπὸ τὰ γύρω μέρη. Αἱ εὐνήθειαι ήσαν κορὸς και τραγούδι περί τῆς φωτιάς. Οἱ μεγάλοι ἐχόρευον και τὰ παιδιά πηδού- σαν τὴν φωτιά. Καὶ ἕνα τραγούδι ποὺ τραγουδούσαν:

Στόν ἀπάνω τὸν ὄντα βοῖβοντάδες καθόνταν
ἐτρῶχαν και ἤπιναν, ἤπιναν γλυκὸ κρασί

καὶ ραγή μοναβραστή.

Καὶ σήμερον ἐπικρατεῖ τὸ πᾶν αὐτό, κυρίως με-
ταξὺ τῶν νέων μέ τραγούδια σημερινά. -

Τόπος ὅπου ἐγένετο ἡ συλλογή: Κυπάρισσος - Λαρίσης.

Ὁνοματεπώνυμον πηρογορητοῦ: Σπυρίδων Δ. Παπαστεργίου

ἡλικία: 75 ἐτῶν, γραμματικαὶ γνώσεις: ἀπόφοιτος

Δημοτικῆς Σχολῆς. Τόπος γεννήσεως: Κυπάρισσος.

[Ὁνοματεπώνυμον συλλογῆς: Βασίλειος Ν. Καλλιότσος

ἐπάγγελμα: Λιδάσκαλος. Ἡ συλλογή αὕτη ἐγένετο ἀπὸ

τῆς 15^{ης} φεβρουαρίου ἐως 15^{ης} Μαρτίου 1970]. -

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ